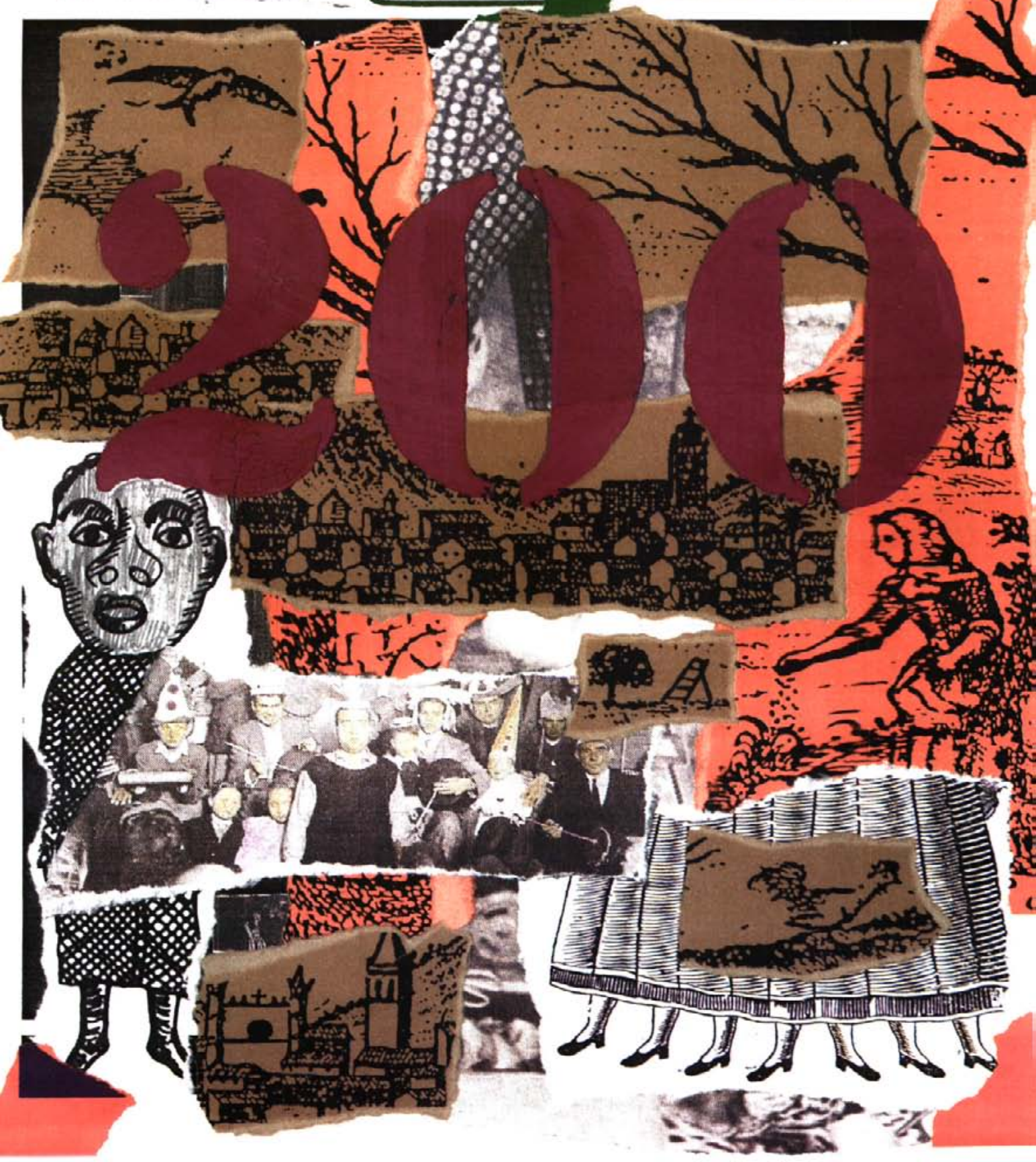

maig 1999 núm. 200 200 PTA

L'UC MAJOR

de pinte en ample

100 cl.

25% vol.

XARO P
d'en
CORI
J. Vidal

Elaborado por Destilerias F. Vidal Catany, S.L. - C. San Francisco, s/n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7/5497 - Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182/PM

EDITA

Obra Cultural Balear de Lluçmajor

INFORMACIÓ I PUBLICITAT

C/ Bisbe Taixequet, 105 (Lluçmajor)

DIRIGEIX

Catalina Font

COL·LABOREN

Sebastià Alzamora	Ignasi Barceló
Miquel Barceló	Miquel Bezares
Antònia M. Bonet	Llúcia Caldés
Francina Capellà	Celso Calviño
Miquel Cardell	Sebastià Cardell
Joan Clar	Bartomeu Font
Antònia Font	Catalina Garau
Maties Garcies	Joana Font
Franc Jaume	Miquel Janer
Coloma Julià	Joan Jaume
Antoni Llompart	Aina M. Llompart
Llorenç Mascaró	Jaume Manresa
Apol·lònia M. Monserrat	Antoni Monserrat
Francisca Mut	Joan Monserrat
Jaume Oliver	Guillem Oliver
Bartomeu Prohens	Margalida Palou
Damià Roig	Nanda Ramon
Josep Sacarès	Sebastià Rubí
Tomeu Sbert	Miquel Sbert
Joan Socies	Catalina Serra
Jeroni Tomàs	Gabriel Thomàs
Antoni Vadell	Arnau Tomàs
Francesca Verdèra	Bàrbara Verdèra

IMPRIMEIX

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, n° 2
MANACOR

El pensament de la Revista s'expressa
només a través de l'Editorial

Editorial

Des del replà dels 200

Tomben els mesos i passen els anys, i enmig del panorama cívic llucmajorer aquesta revista continua fidel a la gent que l'espera i la llegeix cada mes. Sense fallar ni en una ocasió a la cita programada, amb més forces i coratge que mai, "Lluçmajor de pinte en ample" -que va néixer aviat farà 18 anys- ara ateny la fita del número 200.

Dèiem, nou anys enrere, amb motiu de glossar el número 100: "Les xifres rodones provoquen interès i causen fascinació. El número cent, amb tota la seva rotunditat, és una fita important i significativa. En el cas d'una publicació periòdica mensual, l'arribada a les cent remeses de feina completa s'ha de celebrar amb alegria".

I, tot seguit, recordàvem el compromís que ens havíem marcat des del moment de la naixença: fer arrelar el sentiment de poble viu, treballar per la cultura i la llengua, debatre democràticament els problemes socials, denunciar les injustícies i oferir una plataforma d'expressió pluralista a l'abast de tot Lluçmajor.

¿Què més ens podem proposar, ara, en ocasió del número 200, sinó un re-fermament en aquests compromisos traçats l'any 1981, però encara necessaris? ¿Què més podem sentir sinó una profunda alegria per la feina feta i les inquietuds compartides?

Sobre el replà d'aquest número 200, es veu ben a les clares que l'esforç, la il·lusió, el coratge, la sensibilitat, l'estimació i la intel·ligència que hi han posat tots i cadascun dels qui hi han col·laborat valia bé la pena.

Però no sempre tothom ho ha vist així. Sobretot alguns dels governants que ara deixen la Casa de la Vila. Els seus intents de boicot, de manipulació i d'ocultament tanmateix han fracassat. Ells se'n van i la revista continua per complir noves fites en el camí democràtic de fer poble i de contribuir a fer una Mallorca culturalment plena i normalitzada. ♦

La Ronda Antoni Ramis enllaçarà amb la de Ponent

A. Tomàs

Entre els temes més importants que es varen aprovar a la sessió plenària ordinària mensual de l'Ajuntament de Lluçmajor, figuren l'adquisició de 3.352 m2 de terrenys necessaris per a l'execució d'un vial d'enllaç entre la Ronda Antoni Ramis i la de Ponent, que permetrà la fluïdesa del trànsit per la zona. El punt fou aprovat per unanimitat alhora que els partits de l'oposició es congratulaven de la solució.

No va esdevenir el mateix en el punt devuitè, també sobre urbanisme, en aprovar-se amb el vot en contra del PSOE i del PSM, la recepció definitiva de la urbanització "Es Pas" de Vallgornera, que porta establerta més de 35 anys i que, de manera insòlita, segons el Pla general, no té xarxa d'aigua ni de clavegueram. Tant Garcies, del PSOE, com Llompart, del PSM, varen manifestar el seu rebuig a l'admissió d'aquesta urbanització tot al·legant que els ciutadans del terme hauran de pagar el 20% del cost de la xarxa de clavegueram. El regidor responsable de l'àrea urbanística, Joan J. Jaume, va replicar que l'Ajuntament no tenia més remei que acceptar la urbanització.

Les mocions presentades pel PSM foren rebutjades per l'equip de govern. La primera, referent al projecte de l'autopista de Llevant, demanant-ne la retirada perquè -segons el regidor Llompart- l'actual carretera Lluçmajor-s'Arenal figura com mitja autopista i només s'ha de demanar el desdoblament al Govern. El batle va contestar que no es modifica cap traçat sinó aspectes puntuals del projecte.

La segona moció que va explicar detalladament el portaveu del PSM, A. Llompart, es va referir a les obres de la Ronda Migjorn i va sol·licitar mesures per a la reducció de la velocitat dels vehicles i la seguretat dels vianants, figurant entre les modificacions, l'establiment d'una nova rotonda i un únic carril a la ronda esmentada. El batle, Gaspar Oliver va respondre que no podien acceptar aquesta moció per considerar-la contradictòria.

Entre els altres temes cal esmentar les subvencions a la Televisió de Lluçmajor, a cinc associacions de la III Edat i al Club Bàsquet Lluçmajor, Recreatiu Arenal i altres entitats esportives. A. Garcies va lamentar, una vegada més, que aquestes subvencions es concedesquin sense cap reglament ni una adient ordenació. ♦

El quarter de la Guàrdia Civil a l'edifici de la Creu Roja

Arnau Tomàs

- El passat dimecres dia 14 d'abril, l'Ajuntament va celebrar dos plenaris amb caràcter extraordinaris. El primer, amb caràcter d'urgència, relatiu a la cessió de l'ús de la Guàrdia Civil a l'edifici municipal de la Creu Roja, per desallotjar-ne l'actualment emplaçament del claustre de Sant Francesc.

El batle va afirmar que amb aquest canvi de lloc, la Guàrdia Civil podrà oferir els serveis les 24 hores del dia, fins que es construeixi l'edifici definitiu en un altre solar, que finançarà l'Ajuntament i pagarà el ministeri corresponent. L'oposició (PSOE-PSM) es va abstenir per falta d'informació sobre l'assumpte.

En un altre pleuari següent, es van aprovar, amb el vot en contra de l'oposició, les bases per a la provisió de llocs de treball per al personal funcionari i de complements de destinació específics de l'Ajuntament. El batle Oliver va explicar que això no significa un augment del pressupost i del sou dels funcionaris sinó una major organització i efectivitat i places en propietat. Tant Estarrelles, del PSOE, com Mascaró, del PSM, votaren en contra del procediment, en considerar que no és correcte ja que en una altra sessió plenària ja es varen oposar al catàleg de llocs de treball i no venia amb el suport de l'informe de l'Interventor. ♦

El batle Gaspar Oliver assumeix la presidència del PP a Lluçmajor

El batle de Lluçmajor, Gaspar Oliver Mut, és el nou president del Partit Popular en aquest municipi, càrrec en el qual substitueix Lluç Tomàs Munar, actual cap de llista municipal, que va sotmetre la proposta a la consideració de la junta extraordinària.

La designació de Gaspar Oliver va comptar amb el suport unànim dels assistents de la junta i, posteriorment, l'acceptació de l'assemblea local de militants i afiliats, durant la qual el nou president va pronunciar el seu primer discurs després de l'assumpció del càrrec.

Gaspar Oliver està a punt de culminar la segona legislatura consecutiva al front de la batllia de Lluçmajor. En canvi, no encapçalarà la propera candidatura municipal, responsabilitat assumida pel tinent de batle, i fins ara mateix president local de Lluçmajor, Lluç Tomàs.

Després de la seva dedicació a l'activitat municipal, Gaspar Oliver obri una nova etapa en la seva trajectòria política formant part de la candidatura autonòmica del Partit Popular. ♦

Nota de redacció

Els guanyadors dels dos televisors Sony 14 que la Banca March va sortejar entre els seus clients i amb motiu de la inauguració de les noves instal·lacions varen ser: Joan Servera Mesquida i Margalida Lizana Cardell. ♦

Els veïnats de la Ronda Migjorn exigeixen més seguretat vial

Una representació va exposar les reivindicacions al batle, Gaspar Oliver

F. Verdera

Els veïnats de la Ronda Migjorn demanaren al batle, Gaspar Oliver, major mesures de seguretat vial per als usuaris, especialment per als vianants, de la conflictiva via urbana arran dels darrers accidents i col·lisions de vehicles.

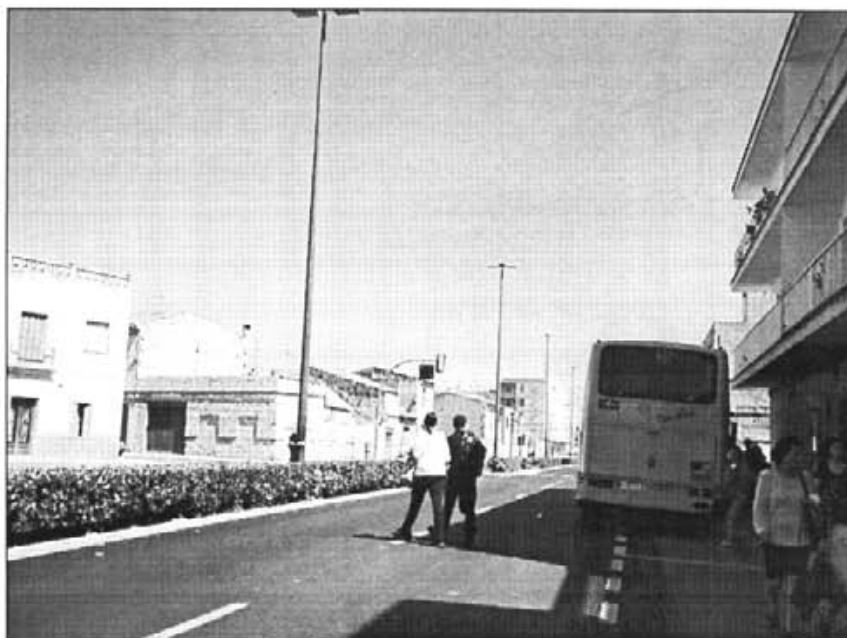
Els representants de la Ronda varen entrevistar-se amb el batle, el qual va escoltar les reivindicacions dels ciutadans i els va anunciar la immediata entrada en servei dels semàfors que havien quedat inoperants després del recent asfaltat del carrer.

Els semàfors instal·lats a la Ronda Migjorn, són del tipus d'intermitències contínues i que passen al color vermell quan un dels vehicles que circula passa la velocitat dels 50 quilòmetres per hora. La capa d'asfalt, incorporada fa poc temps per millorar la calçada, va cobrir els sensors dels semàfors i els va deixar inutilitzats.

G. Oliver va assegurar que la totalitat dels semàfors estarien arreglats a finals de mes. Quant als aparcaments que s'han habilitat a les voravies, G. Oliver va assegurar que es procedirà a eliminar els parquins que resten visibilitat en les sortides dels carrers que entren i surten de la ronda.

Aiximateix el batle va remarcar la conveniència de mantenir els aparcaments amb l'objectiu d'estrènyer la calçada i així els vehicles es veuran obligats a minvar la velocitat.

Pel que fa a la parada d'autobusos de línia, ubicada recentment també a la Ronda Migjorn, aquesta serà senyalitzada convenientment per tal de garantir major seguretat als passatgers que escullen aquest tipus de transport. ♦

C/. Major, 79
Tel. 971 66 09 45
(Lluçmajor)

5

expert

ELÈCTRICA

Calafat

Sens dubte te convencerà

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Lluçmajor)

C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

Conferència sobre nutrició

El local de l'Associació de Persones Majors de Lluçmajor, del carrer Esplai, es va omplir d'associats amb el desig d'escoltar l'anunciada con-

ferència sobre nutrició, que la llucmajorera Marta Puig, doctora i Màster sobre el tema, va desenvolupar el passat dissabte, dia 24 d'abril.

Ningú no va quedar defraudat, ja que la dissertació de la Dra. Puig va constituir una lliçó magistral, sobre com millorar la nostra alimentació, establint un equilibri nutricional entre el que s'ha de menjar amb més freqüència, i el que menys, amb una piràmide en què predominin els aliments bàsics com el pa, les hortalisses, la fruita, la llet i l'oli d'oliva i en menor grau la carn i els greixos, tot situant al capdamunt de la piràmide, els dolços i els pastissos com a ocasionals.

M. Puig va aportar a la conferència, ben documentada, la projecció d'uns gràfics sobre el tema, la qual cosa va permetre també a la nombrosa concurrència, la plena comprensió dels pros i dels contres de la nostra alimentació.

Al final, entre els aplaudiments, fou entregada a la Dra. Puig, una placa al·lusiva a l'acte i, pel president de l'Associació, Joan Mora, un bell ram de flors. ♦

6

Visites a la parròquia

Catalina Font

Un cop a la setmana, un grup els dimarts i un altre els dijous, una quinzena de persones anam de visita a la

Parròquia, sota l'afectuos i sempre encisador guiatge del mestre Joan Monserrat Sastre, el qual, juntament amb Miquel Monserrat, és autor d'un llibre sobre l'església de Sant Miquel.

Ens parla d'arquitectura, d'escultura i de pintura; ens parla de l'art que conté l'església, ens ensenya paraules noves (capitells, arquitrans, retauls...). Començam pels exteriors, laterals i façana del Portal major, continuam a l'interior, ens explica cada un dels detalls del presbiteri i a continuació visitam les capelles, una per una, sense presses, assaborint tot aquest món d'art, de misteri, de misticisme i de religiositat. Tenim present l'hagiografia, la "Llegenda Àurea", els martiris dels sants més relacionats amb el nostre poble.

Durant aquesta lliçó tot el grup resta embadalit, atent, entusiasmat davant tantes de coses que sap en Joan Monserrat sobre la nostra Parròquia, i l'hora se'ns escola com per art d'encanteri i sortim amb la constatació que hem après moltes coses noves, i amb la frissor que arribi el pròxim dia que el tornarem a escoltar. ♦

Els quintos-54 es reuneixen

Els quintos del 54 es reuniren al Santuari de Gràcia en un dinar de companyonia. Es una diada que ells fan des de 1979 en què amb motiu de complir-se els primers 25 anys que foren quintats feren la primera de les seves trobades.

Dins l'any 1998 tots compliren els 65 anys d'edat.

... així passi el que passi
(que no sia cap desgràcia)
per cada any tornar-nos veure.
Amb un bon menjar i bon beure
com hem fet avui a Gràcia.
... no hem de perdre mai es fil,
hem de tenir per estil
cuidar-nos i viure bé.
¡Salut i fins l'any qui ve
que serem a l'any dos mil!

Són part dels versos fets i dits pel nostre col·laborador Tomeu Sbert. Endemés, es varen cantar magníficament unes cançons, i finalment el grup cantà una "Salve" a la Mare de Déu. ♦

7

Beyro ha obert un nou local

La Tintoreria Beyro ha obert un nou local al C. Bisbe Roig, 4 amb la finalitat de donar un millor servei als clients situats prop d'aquella zona. En aquest nou local, regentat per Ramon Castell Barceló es farà rentat en sec i sobretot rentat amb aigua. També es disposa d'un departament especialitzat en neteja de prenes delicades, de seda i lli, vestits de núvia i la Comunió. ♦

C/ MELIÀ, 3 - LLUCMAJOR

S'Arenal

Tomeu Sbert (text i fotos)

La barcelonina Mercè Rigo guanya el "III Concurs de poesia"

Mercè Rigo Grimalt, una barcelonina descendent de Felanitx, guanyà el "III Concurs s'Unió de s'Arenal", de poesia, amb el treball titulat "Quan tu te'n vas"; el segon premi fou per a Joan Mesquida i el tercer per a Concepció Coll Hevia.

Es presentaren 54 poesies a concurs, la meitat en català i l'altra en castellà i el jurat va ser format per M. Monseñat, Gabriel Janer Manila, Miquel Sbert, Ruben Avila i Bel Mut.

Al vespre de l'apertura de pliques recitaren els rapsodes Bel M. Servera, Maria A. Vich, Mayda, Joan Mulet, Antoni Cercós, Magdalena Pons, Eulàlia Faidella i Manolo Vargas. Cald' estacar també la magnífica actuació musical dels germans Sebastià y Margalida Salvà Puig (violí i violoncel).

X Recital "Es Pont de ses set boques"

En aquesta edició hi hagué més públic que en les anteriors, molta qualitat artística i entrega dels premis concedits el dia anterior, treballs que foren recitats pels seus respectius autors. Actuaren Margalida Santaner, Josep Casadesús, Maria A. Alzamora, Jaume Oliver, Margalida Capellà, Miquel Monserrat, Agustina Noguera, Damià Tomàs, Joan Perelló, Antònia Salvà, Catalina Riutort, Sebastià Vallespir i Maria Canyelles.

Homenatge a Magdalena Servera

Durant la vetllada es va retre homenatge a Magdalena Servera, la qual no pogué assistir per motius de salut. Ella acudia cada any i participava, recitant meravellosament, al recital arenaler. Se li va fer entrega d'una placa i d'un ram de flors, que reberen els seus nebots Miquel i Francisca.

Mitjançant un magnetòfon, Magdalena va recitar "Cant a Mallorca", de M. de los Herreros i aquell va ser un moment molt emotiu. Aquest que us informa va compondre

uns versos, que foren recitats el mateix vespre.

El cor "Marina" de s'Arenal

Finalment, el cor "Marina" va interpretar tres composicions. La tercera donà a conèixer uns goigs a "La Mare de Déu de la Lactància", amb música del P. Jordi Perelló i lletra de Tomeu Sbert.

Testimonis de gratitud

Es varen entregar obsequis en testimoni de gratitud a Guillem Salvà, P. Jordi Perelló, Jordi Mulet, Sor Catalina Bosch i al batle de Palma, Joan Fageda. El batle de Lluçmajor no hi pogué assistir. Val a dir que el concurs i el recital foren patrocinats pels ajuntaments de Lluçmajor i Palma, i per "Sa Nostra", Caixa de Balears.

II Demostració de Cuina Mallorquina

Un moment de l'entrega de diplomes de la «II Demostració de Cuina Mallorquina»

L'Associació d'Hotelers ha organitzat la "II Demostració de Buffets de Cuina Mallorquina", per tal de promocionar els productes autòctons amb vistes al turisme que ens visita. Patrocina Ibaturo i són tres dinars, als hotels Riu Festival, Royal Platja de Palma i Garonda, respectivament. Se serveixen plats de la més típica i genuïna cuina illenca i amb aquest esdeveniment es persegueix la millora de la qualitat dels serveis hotelers.

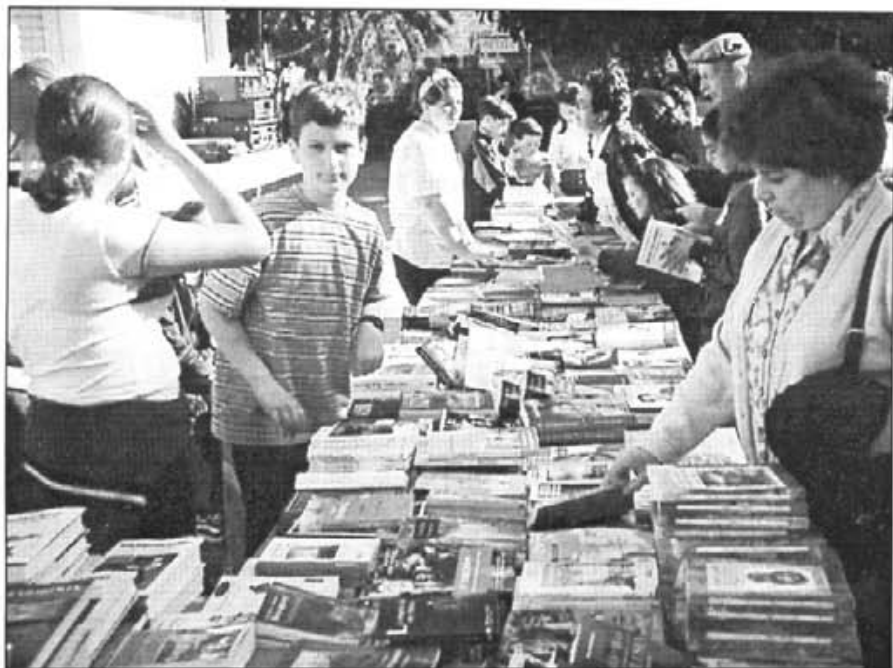
Notícies breus

- El Govern Balear ha comprat l'hotel "Felip", de s'Arenal, amb la intenció d'esbucar-lo i destinar els terrenys a zona verda.
- "Sa Nostra" ha regalat un televisor a l'Associació de

Sa Llibreria

Llibres, contes,
jocs educatius,
material d'oficina

C/. Sa Font, 15 • Tel.: 66 26 66 (Lluçmajor)

Un detall de la Festa del Llibre a la Plaça Reina M. Cristina de s'Arenal.

Persones Majors del carrer Dragonera. Rebé l'obsequi el president, Maties Salvà i el delegat local, Jordi Mulet en va fer l'entrega.

- Als seixanta-set anys d'edat va morir Francesc Aloy Civantos, propietari de la tenda de mobles "Muebles Are-

Morey i A. Candela. El triomfador va ser Alex Studer seguit de l'arenaler David Ordóñez.

- També ha tengut lloc la "II Trobada de Carruatges i cavalls de Mallorca" amb diverses demostracions equestres. Va ser un espectacle ben vistós. ♦

nal". Que descansi en pau.

- Els nombrosos actes de Setmana Santa es varen celebrar amb tota solemnitat i amb molta participació de feligresos.

- El grup "Amics dels Reis d'Orient", presidit per Joan Ferré, va commemorar el "Dia del Llibre", el passat dissabte, dia 24 d'abril, a la Plaça Reina M. Cristina, amb l'exposició i venda de llibres. Hi va haver actuacions de grups musicals, balls regionals i festa tot el dia. S'ha dit que les vendes superaren les de l'any passat. Això és bo!

- La moguda sobre la possible segregació de ca'n Pastilla i s'Arenal de Palma, de moment ha quedat dormida. Les properes eleccions municipals així ho han aconsellat.

- S'ha disputat la "I Milla-99" a l'avinguda Nacional. Foren 260 atletes que hi participaren. Entregaren els trofeus M. Vidal, S.

NUEVO DISCOVERY

EL 4x4 MÁS AVANZADO

ILLA MOTORS, S.L.
 Avda. Ramon de Sant Martí, 2 - Tel.: 971 66 01 46
 LLUCMAJOR

Su línea, tan identificada con la libertad y la aventura, sigue siendo auténticamente Land Rover. Pero debajo de su piel, el Nuevo Discovery incorpora una revolución en tecnología que le convierte, sin duda, en el 4x4 más avanzado. En carretera, no tiene rival en lo que se refiere a confort, manejo, potencia y seguridad. Y en todoterreno, su rendimiento ya excepcional se ve aumentado hasta niveles anteriormente desconocidos. Con el Nuevo Discovery, puede ir donde quiera con total confianza. Su fiel compañero de viaje estará a la altura.

Eleccions municipals 1999

Candidatura del PSOE

El passat 14 d'abril va tenir lloc la presentació de la candidatura del Partit Socialista Obrer Espanyol que concorrerà als comicis electorals del proper 13 de juny.

Hi foren presents el portantveu adjunt del Congrés dels Diputats del PSOE, Luís Martínez Noval, el candidat a la Presidència de la Comunitat, Francesc Antich, els quals acompanyaren en aquest acte el candidat de la Batlia, Antoni Garcies Coll.

Assistiren devers dues-centes cinquanta persones, entre afiliats i sim-

patitzants de tot el terme municipal de Lluçmajor.

La candidatura, la reproduïm tot seguit:

- 1r. Antoni Garcies Coll
- 2n. Gregori Estarellas Mas
- 3r. Sara Codina Trenzano
- 4t. Rosario García Puertas
- 5è. Joan J. Mestre Gómez
- 6è. Antonio Carmona Ruiz
- 7è. Coloma Ramon Taberner
- 8è. Davida Bauçà Capart
- 9è. Joan Ripoll Huguet
- 10è. Antònia M. Caldés Salas

- 11è. Josep Ballester Sánchez
- 12è. Jaume Catany Salvà
- 13è. Francisco López Mermejo
- 14è. Magdalena Garau Pelegrí
- 15è. Francisco Garfía Sánchez
- 16è. Sheyla Rodríguez
- 17è. Jerònima Julià Salvà
- 18è. Manuel López González
- 19è. Isabel Almagro Grillo
- 20è. Manuel Fajardo Oliva
- 21è. Juan Benítez Morales
- 22è. Joan Gamundí Puig
- 23è. Maria M. Gutiérrez
- 24è. José A. Escobar Ruiz ♦

ASI presenta la candidatura a l'Ajuntament de Lluçmajor

Joaquín Rabasco Ferreira ha estat elegit pel Comitè Executiu de l'Agrupació, per encapçalar les llistes als propers comicis electorals municipals de Lluçmajor.

El número dos d'ASI serà el que va ser secretari de les Joventuts d'ASI, Alfonso Céspedes, seguit d'Ezequiel Ramos Riesco amb el número tres, Guillem Roig Mascaró ha estat designat com a número quatre i Miquel A. Díez, Antonio Sillero i Pilar Sánchez Sanmartín completen els set primers de la llista per l'Agrupació Social Independent. S'ha de remarcar que P. Sánchez ha estat elegida per ASI com a representant de les Badies per assumir la batlia pedània. ♦

Presentació del cap de llista d'UM

Unió Mallorquina va presentar el passat dimecres 31 de març, el senyor Tomàs Cantallops i Salvà, com a cap de llista a les properes eleccions municipals del dia 13 de juny.

L'acte va tenir lloc en un conegut restaurant de la nostra ciutat i foren presents nombrosos afiliats a més dels mitjans de comunicació i els diaris de les Illes, també hi assistiren el Secretari general de la formació nacionalista, el senyor Bartomeu Vicens i el Secretari d'Organització, el senyor Francesc Buils.

En primer lloc va intervenir el president del Comitè local, el senyor Manuel Sánchez, que va glossar la vida i el tarannà del candidat, fent esment especial a la seva aportació al món educatiu a través de les distintes APAS i també del món esportiu del municipi.

Tot seguit va intervenir el senyor Tomàs Cantallops, agraïnt als membres del Comitè local i als afiliats la confiança que havien dipositat en ell i que els grans trets de l'actuació d'Unió Mallorquina a l'Ajuntament ha de ser la transparència i la participació i viure el problemes que tenim per entre tots anar solucionant-los. Va fer un esment especial al tema educatiu, pel qual està especialment sensibilitzat, per la manca de previsions de futur en infraestructures, serveis i personal i que l'Ajuntament ha de tenir les portes obertes a la ciutadania.

Per tancar l'acte va intervenir el Secretari General senyor Vicens, que va demanar més autonomia de gestió i de recursos econòmics per a les administracions de les Illes Balears, d'acord amb el que aquestes aporten a l'Estat.

En el torn de preguntes, si ha de destacar la que va fer referència a pactes post-electorals i amb qui pactaria Unió Mallorquina, contestant el candidat que posant el programa damunt la taula i des del punt nacionalista, estaven oberts a totes les formacions, tant de la dreta com de l'esquerra i que ho farien amb qui coincidís més amb el programa

d'Unió Mallorquina, però indicant que per ells hi havia temes innegociables, com són ara el rebuig a la construcció de l'autopista, pus ports ni ampliacions, el tema de la llengua i la Cultura i sobretot que l'Ajuntament ha d'estar obert a la participació ciutadana amb transparència. ♦

Beyro

TINTORERIA • LAVANDERIA

C/ Príncep, 22 • Teléfono 971 66 21 08
C/ Bisbe Roig, 4 • Teléfono 971 66 07 70
07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

Estimado cliente:

Con el cambio de TEMPORADA, llega la época de guardar las prendas de invierno, alfombras, prendas de piel, ante, cuero, etc.

En LAVANDERIA • TINTORERIA BEYRO, somos expertos en limpieza y conservación de alfombras, así como en toda clase de prendas, pieles, cortinas, mantas, edredones, etc. Nuestra calidad no tiene comparación.

También disponemos de un departamento especializado en limpiezas de prendas delicadas, prendas de seda y lino, vestidos de novia y 1.ª Comunión, etc.

• La suciedad fija las manchas.	• Confíenos sus prendas antes de guardarlas.
• No guarde la ropa sucia de una temporada para otra.	• Servicio de entrega y recogida a domicilio.

Y RECUERDE:

Alargue la vida de sus prendas y conserve su aspecto de nuevas, confiándonoslas para su limpieza.

Restaurant

Gran Via

Noces - Banquets - Comunions
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17- LLUCMAJOR

El carrer Marineta ja enllaça els cascs urbans de s'Arenal de Llucmajor i Palma

L'apertura vial era prevista al Pla General del 1985

Francesc Verdera

L'apertura del carrer Marineta representa una millora important per al trànsit urbà perquè estableix una tercera via d'enllaç entre s'Arenal de Llucmajor i s'Arenal de Palma.

Amb aquesta apertura el carrer Trencadors passa a tenir un sol sentit, cap a Palma. L'entrada en servei del nou enllaç obligarà Cort a modificar la circulació en qualche carrer proper al terme municipal llucmajorer amb el canvi de les senyalitzacions, cosa que es produirà imminentment.

Aquesta apertura ja era prevista al PGOU del 1985, però les obres no s'han realitzat fins quatre anys després de la proposta perquè implicava tres vivendes i tres solars del casc urbà de la població turística, i l'ajuntament de Llucmajor sempre havia considerat que no havia de procedir a l'adquisició dels tres immobles.

Un productor immobiliari va procedir a la compra de les tres vivendes i l'Ajuntament només ha pagat quinze milions de pessetes pels terrenys afectats del carrer Marineta, més una altra quantitat per l'adquisició de devers 30 m2 en un cantó del carrer Marineta amb el carrer Torrent.

Aquest nou vial aportarà major fluïdesa al trànsit i evitarà col·lapsaments i també evitarà la desagradable contaminació sonora que solen produir aquestes situacions conflictives.

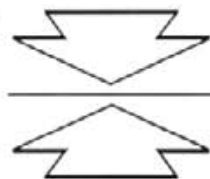
En aquesta inauguració participaren una galera i alguns cotxes d'època. Els vehicles antics circularen en direcció a Llucmajor i estrenaren el nou carrer obert en presència de les autoritats municipals llucmajoreres. ♦

**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC**

Antoni Isern Oliver

**CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES**

OBERT ELS DILLUNS
de 17'30 a 20 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Llucmajor)

METGE OCULISTA

Dra. Núria Busquets
(EQUIP CLINICA JUANEDA)

CITA PREVIA
Tel. 66 22 82 - 28 94 58

És temps de canvi

Memòria dels resultats de l'A.E.C.C.

A final de març va tenir lloc al *Foro de Mallorca* la XIX assemblea general de juntes locals i associats de balears de l'Associació espanyola contra el càncer. Aquest és un encontre on s'informa dels comptes i la seva aplicació (memòria econòmica), com també de les activitats de l'any anterior i dels projectes per a l'actual.

Entre captes, donacions, actes públics, loteries, rifes, quotes dels associats i d'altres, es varen recaptar a Balears durant l'any 98 un total de 130.201.826 PTA una quantitat que s'invertí íntegrament per tractar i resoldre en la mesura del que és possible la problemàtica del càncer a les Balears. Lluçmajor va aportar durant l'any passat només 336.851 PTA a aquest compte d'ingressos (quantitat que esperam superar àmpliament durant aquest exercici 1999), és a dir, només un 0'55% del recaptat per la Junta de Balears. L'aportació mitja per llucmajorer és, per tant, d'unes 11'5 PTA (entenguem que aquesta mitja no és en absolut representativa, evidentment hi ha persones que no han aportat res i d'altres que han fet generoses aportacions). Si ens comparam amb els altres pobles som de les juntes locals amb una recaptació per habitant més petita de la nostra comunitat. Els membres de la Junta Local hem de començar per donar-nos un poquet les culpes d'aquesta baixa aportació, ja que durant l'any passat no organitzàrem moltes activitats i no celebràrem el tradicional sopar, principal font d'ingressos de la nostra junta. Així i tot volem animar tots els llucmajorers a fer que el nostre estat d'ingressos d'enguany sigui més important (segur que ho aconseguirem, ja que enguany només amb el sopar ja hem superat de sobres la quantitat recaptada l'any passat).

Tornant a l'estat econòmic de la Junta de Balears hem de donar comptes ara de la inversió d'aquest 130 milions de pesetes. Les principals actuacions de la Junta provincial durant l'any passat foren: cuidats pal·liatius i assistència mèdica domiciliària (14.847.194 PTA), atenció psicològica i social (5.403.598 PTA), deshabituació al tabaquisme (3.938.557 PTA), informació i educació sanitària (17.107.457 PTA), prevenció i diagnòstic precoç (22.719.355 PTA), investigació (1.100.000 PTA), formació professional (5.879.214 PTA), obtenció de recursos (31.455.632 PTA), administració, coordinació de programes i amortitzacions (15.108.343 PTA). Quedaren a final d'any 12.642.476 pessetes, pendents d'invertir en els nous

projectes per a aquest exercici.

El servei d'assistència mèdica domiciliària de cures pal·liatives, servei destinat a malalts que prefereixen ser atesos a casa seva en lloc dels hospitals (rebut un tractament farmacològic idèntic al que rebrien en un centre hospitalari, ja que les visites les fan un metge i una infermera especialitzats) va atendre durant l'any passat a 5 llucmajorers (d'un total de 119 a Balears), no hem d'oblidar que no es tracten només els pacients malalts de càncer sinó també les famílies que tenen un malalt oncològic. Es dedica més temps, tal vegada, als familiars ja que són aquests els principals cuidadors domiciliaris.

Dels serveis de detecció precoç, n'hem de dir que bàsicament s'han concretat amb el Programa de Screening de càncer de mama adoptat per l'Insalud, la Conselleria de Sanitat i l'Associació espanyola contra el càncer (del qual en tinguéreu notícies a la revista del mes de març) així i tot es visitaren 1.399 dones.

Respecte del Servei d'Intervenció Psicològica durant l'any 1998, la Junta provincial de Balears va realitzar un total de 583 sessions de teràpia psicològica individual de pacients i familiars.

Durant l'any 1998, el Servei d'Atenció Social de la AECC Junta de Balears (creat per a cobrir demandes sobre problemàtica social de pacients oncològics i/o familiars), va atendre un total de 49 casos (40 intervencions d'informació i assessorament i 9 d'ajuts econòmics).

De les altres activitats realitzades per la Junta de Balears; cursos (deshabitació de tabac, voluntariat, etc.), seminaris, tallers, xerrades, conferències... en parlarem en una altra ocasió i aprofitarem per explicar més detingudament en què consisteixen el Servei d'Atenció Social, el Servei d'Intervenció Psicològica i la Unitat d'Assistència Mèdica Domiciliària de cures pal·liatives.

Encetant ara el tema dels projectes per a aquest any 1999 són: continuar ampliant el servei d'assistència tècnica domiciliària de cures pal·liatives, continuar amb el programa de detecció precoç del càncer de mama, incidir en el tema de l'educació sanitària (desintoxicació de tabac), dotar beques per a estudis específics del càncer a Balears (càncer de pell) i el gran projecte, el projecte estrella, per a aquest any és l'adquisició d'un pis d'acolliment gratuït (té cabuda per a 8 persones) per als familiars dels pacients d'Eivissa i Menorca traslladats a centres sanitaris a Mallorca.

Consideram imprescindible transmetre aquesta informació perquè no tinguem la sensació que l'Associació només es dedica a recaptar. Recaptam, és ben cert, ara bé invertim a Balears tot el que hem recaptat.

Només ens queda donar-vos les gràcies una vegada més per les aportacions que heu fet fins ara i animar-vos a continuar aportant el vostre granet d'arena.

La Junta Local de l'Associació Espanyola contra el Càncer ♦

14

**Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu**

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

Quatre mots

Lucus Majoris, el quartet de corda

Antoni Tudurí, Joan Crespi, Catalina Cerdà i Miquel Àngel Parera

C. Font
C. Julià

- Com va sorgir la idea de formar aquest grup?

- Tots quatre tocam a la jove Orquestra Simfònica de Balears i decidírem de juntar-nos i de fer un poc de música. A partir d'aquí ja fa diversos mig any que assajam cada dissabte i hem constituït el grup "Lucus Majoris". El quartet de corda és una de les formacions de cambra més estables, més compactes, perquè toca totes les famílies de corda.

- Quins instruments toqueu?

- En Joan i n'Antoni toquen el violí, na Catalina toca la viola i en Miquel Àngel el violoncel.

- Quin programa mostràreu al vostre primer concert, al convent de Sant Bonaventura de Llucma-

jor?

- Va ser una seqüència quasi cronològica. Començarem amb música de Joan S. Bach i el Concerto Grosso de Haendel, seguit d'un Divertimento de Mozart i d'un quartet de Haydn. Tots els arranjaments per a quartet són realitzats per n'Antoni.

- Quins projectes teniu de cara al futur?

- Ens agradaria poder fer més d'un concert cada any a Llucmajor, però encara és prest per dir el que farem, tot i que de moment pensam anar a fer concerts a Instituts i també ens presentam a un concurs d'Art Jove a Palma, aquest pròxim mes de juny, organitzat per la Conselleria de Cultura. ♦

15

EURO - IDIOMAS

Llucmajor

*Aprèn idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Llucmajor • Tel. 66 11 33

Ho diu el diari

Temps de llistes

Maties Garcias

Aquesta primavera eixuta del 99 és el temps en què floreixen llistes pertot arreu. Són les dels comicis electorals que cada dia més s'acosten conforme arribam al 13 de juny. Diuen que la informació política embafa, però el departament de vendes d'aquesta revista (llegiu: na Coloma) m'informa que el número del mes passat s'ha venut com mai gràcies a la presència en portada

dels aspirants a la batlia. No interessa la política? Tant!

Per això l'Última Hora del 16 d'abril dedicava dues planes centrals al reportatge titulat "La elegancia de los diputados", on un jurat d'experts qualificava el vestir dels diputats i diputades de les Balears. Acompanyant el text, Cristina Ros feia un comentari en què posava en relació la vestimenta dels polítics amb uns costums locals que li són familiars: "En mi pueblo", que, acla-

rim, també és el nostre, "siempre se notó que era domingo. Para ir a misa o dar una vuelta por la plaza del Ayuntamiento, nos teníamos que mudar. Entonces los niños, los padres y, sobre todo, las madres, parecían diez, veinte años más viejos. No es que se pusieran elegantes, pues esto se dice que hay que serlo, sino que se endomingaban, un verbo que, en el pueblo, siempre se supo lo que implicaba". I conclou: "A servidora, el Parlament siempre le ha recordado la plaza del pueblo, todos bien mudats".

Qui, canviar o no canviar de vestimenta, pretén baratar la plaça del poble pels passadissos del Parlament és Gaspar Oliver. L'operació de transvasament ha estat prou comentada. Així, Matias Vallés, al DM, fa palesa la continuïtat canyellista que presenta la candidatura del PP a partir dels orígens polítics i les declaracions de fidelitat que han anat fent els qui ara la integren. En arribar a Oliver diu: "no sólo es hombre de Cañellas, sino que encabeza la distinguida *conexión llucmajorera*, de filiación y métodos ultracañellistas".

Per contra, el setmanari de dretes d'A. Alemany (el solc fullejar aprofitant la llibertat de moviments que permet el quiose d'uns grans magatzems ciutadans), en una entusiàstica crònica sobre el PP admira la presència del -ai las, quin llenguatge!- "jefe de Llucmajor". Com veim, les anàlisis coincideixen: entre la *llucmajorench connection* i el capo no hi ha gaire diferències.

Com que no tot és política, també hi ha llistes per a tot gust, i la mar d'entretengudes que són. Com és ara la de l'anunci de Caprabo "Benvingut nadó", que fa sebre que durant l'abril rebran una canastreta plena de regals les noves llucmajoreres Maria Ferretjans Solivell i Maria Antònia Matas Barceló.

Una altra llista és la que anuncia la partida de joves per a estudiar anglès o alemany, durant 4 setmanes, amb classes, viatges i estances totalment de franc. Aquesta iniciativa és del Pla de Formació Mestral Jove, i ha fet afortunades na Catalina M. Ballester Tomàs, na Catalina M. Coll Orenes, n'Antònia Salvà Ramis, na Joana Maria Verger Martín, amb destinació a Alemanya, i na Catalina Moreno Moll, que ha partit a Anglaterra. Bona estada i bons estudis! ♦

TALLERS
CAÑELLAS - ROTGER
C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Llucmajor)

LA ELEGANCIA DE LA ARMONIA.

Superficies fugaces,
volumenes suaves
y líneas tensas:
el diseño del Fiat Brava
nace de unas minuciosas
pruebas aerodinámicas.
Observe el perfil, con
el parabrisas inclinado,
el voladizo trasero
reducido y el tercer
volumen compacto.

SERVEI OFICIAL
FIAT

Cartes

Què hi podem fer?

Un grup de veïnats

A través de la revista volem exposar el cas següent: Vivim a un carrer molt cèntric del nostre poble i fa devers un any es va llogar una vivenda, una planta baixa, i els llogaters no hi vénen mai, però des dels primers dies varen dur un ca gros i jove, creim que és un pastor alemany, i el tenen tancat dins uns quatre metres quadrats del corral, sense menjar ni aigua, enrevoltat dels seus propis excrements i de brutor; quasi no té força per lladrar i encara és viu perquè uns quants veïnats li tiram menjar des dels terrats i fent molts d'equilibris també li tiram aigua... Se'ns ha insinuat que més valdria que no li tiràssim menjar i així se moriria d'una vegada, però tenim massa bon cor per deixar de fer-ho.

Hem fet una denúncia per escrit a l'Ajuntament, firmada pels veïnats, han vingut municipals i han dit que efectivament allò no podia anar, que era un desastre... hem fet telefonades a la Protectora d'Animals, a Sanitat..., però el pobre animal segueix abandonat dins el corral perquè ningú no hi ha posat remei. Què podem fer? ♦

*Sra. Directora de Lluçmajor de Pinte en Ample:
li agrairia que publicàs la meua carta
a l'apartat de Cartes al Director.*

No ofengui els andalusos

Cati Llaneras

Creis-me amb tota sinceritat que estic dolguda pel cas que relataré tot seguit.

Dia 22 de març, vaig assistir per primera vegada a un plenari de l'Ajuntament de Lluçmajor, perquè estava interessada per veure com quedaria l'aprovació provisional del nou PGOU.

Des de les nou del vespre, vaig aguantar les intervencions dels polítics locals. Uns m'agradaren més que uns altres, això és veritat, però n'hi havia dos que eren molt repetitius i bastant hipòcrites; em referesc al Sr. Llopart, del PSM i al Sr. Garcies, del PSOE.

Justament del senyor Garcies, del PSOE, és de qui vull parlar, perquè mai no m'havia sentit tan avergonyida com aquell vespre per culpa d'aquest senyor.

Ho cont: A la darrera intervenció del debat, el representant del PSOE, Sr. Garcies, va dir que "el Pla General de Lluçmajor havia estat redactat per persones que, si miràvem els errors, i faltes d'ortografia, semblava que ho havia fet la gent d'Andalusia, més que no uns professionals".

El Sr. Rabasco, i amb tota la raó del món, va dir a aquest representant del PSOE, que era un maleducat i que semblava mentida que tractàs d'analfabets i d'incultes, les persones que gràcies a ells, el PSOE havia estat governant aquest país durant més de tretze anys.

Som mallorquina i tenc família a Andalusia. No m'agradaria que els andalusos, des de la seva terra, ens diguessin analfabets i incultes als mallorquins, com així ho ha fet un representant del PSOE. Per favor, no ofengui els andalusos. Gràcies. ♦

Jaume Gost

Compra - Venda Antiquitats

C/. Aragó, 310 Baixos (Palma)
Tels. 971 47 51 44 - 907 36 58 45

Xerrades de cafè

L'autopista de Llevant i els transports col·lectius

Un que escoltava.-

- Com acabarà això de l'autopista de Llevant?
- Home! Jo crec que tot depèn de qui guanyi les properes eleccions. Si les guanya el Partit Popular, l'autopista de Llevant es farà.
- Jo no ho veig tan clar, perquè ara pareix que aquest partit ja no en parla...
- Per això, perquè s'acosten les eleccions, i, si diuen clarament que faran l'autopista, crec que perdran molts de vots.
- Sí, perquè n'hi ha molts dels seus que estan en contra...
- Què saps tu!!
- Ho sé cert.
- De totes maneres, el que és cert és que s'han de prendre mesures urgents per donar solució a l'augment espectacular de cotxes, tant de lloguer dels turistes com dels residents, perquè les carreteres tornen petites, i els accidents augmenten.
- I no en parlem, dels aparcaments a dins el poble...!
- Sí, els carrers ja semblen garatges.
- Aviat a Lluçmajor haurem de plantejar-nos fer un gran aparcament subterrani.
- Això és molt bo de dir, però molt mal de fer.
- Jo crec que la solució és la que donen tots els partits polítics: promocionar els transports públics col·lectius.
- Sí, però molt de parlar, però no fan res en aquest sentit, perquè no donen cap facilitat als ciutadans, ni amb els preus dels autocars, ni amb els horaris ni amb les parades.
- A Lluçmajor, per agafar l'autocar de línia, han d'anar a peu fins a la sortida del poble, en lloc de posar un parell de parades, tant d'anada com de vinguda.
- Sobretot una a Plaça.

- Això també ho és, molt bo de dir, però on poses aquesta parada, si tot és ple de cotxes i taxis i vehicles de la Policia municipal.

- I els dies de mercat, on posam els vehicles de càrrega i de descàrrega dels hortolans?

- Per entrar dins Plaça, és impossible, perquè tot són botigues...

- S'hauran de trobar solucions perquè si volem promocionar els transports col·lectius, allò que s'ha de fer primer de tot és donar facilitats als usuaris.

- Sí, són més importants els serveis públics que no els privats.

- Jo crec que aviat passarà a la història això d'anar amb el cotxe a Plaça, per prendre un cafè.

- També es parla de fer un estudi per posar una altra vegada el tren de Palma a Santanyí.

- Sí. Ho he sentit a dir. Això forma part de les promeses electorals però és com "El somni d'una nit d'estiu".

- Del proper estiu, del 13 de juny...

- Ai, si el batle Ramon alçàs el cap, ell que tant es va oposar quan se'n dugueren tota la línia i varen vendre tots els terrenys i estacions emblemàtiques per on passava el tren...!

- Fins i tot diuen que el Port des Jueus és de propietat particular.

- Per cert, que de cada dia, aquest pont està més deteriorat.

- Mal caigués...

- Què dius ara?

- Això que sents, perquè si cau, després l'adobaran... ♦

18

Hasta ahora la elegancia era un don natural

Nuevo Hyundai Sonata
desde 3.190.000 ptas.*
(19.172,29 euros*)

El nuevo Hyundai Sonata le permite elegir entre dos nuevos motores: el 2.5 V6 de aluminio de 150 cv y el 2.0 de 136 cv. Su excepcional equipamiento de serie incluye además climatizador y doble airbag frontal y lateral.

HYUNDAI

Conduce una gran marca

SERVEI TALLER MECÀNIC J. TOMÀS

C/ Antoni Maura, 50 - Tel. i Fax: 971 66 14 72 - Lluçmajor

Milloraran els transports públics? Trobaré feina aviat?
Tendré una pensió digna quan em jubili? Hi haurà solució per al problema de l'aigua?
Podré tenir un ensenyament gratuït i de qualitat?
Hi haurà una oferta cultural més àmplia en el futur?
Continuarà essent gratuïta la Sanitat? Es despenalitzarà el quart
supòsit de l'avortament? Recuperarem el prestigi a Europa?
Em facilitaran l'accés a la meva primera vivenda?
Tendrem una televisió veraç i independent?
Donarem al medi ambient la importància que té?

Si tu vols, sí.

Per millorar aquesta societat
en el **PSOE** tens les portes obertes.
Perquè expressis
les teves opinions,
i les teves idees siguin sentides
o les posis en marxa tu mateix,
fes-te'n simpatitzant o afiliat.

Antoni Garcias
Candidat a la Batlia
de Lluçmajor

AQUÍ ÉS
CA TEVA

*Vine o envia'ns les teves opinions,
les teves idees, contacta amb noltros, aquí és ca teva.*

*Perquè el teu futur
és el nostre present*

PARTICIPA !!

De noms i de llocs

(LXIII)

Son Antelm

Estat actual de les cases de Son Antelm

C. Calviño
F. Jaume
J. Jaume
J. Monserrat
A.M. Monserrat
F. Mut
Fotos: C. Julià

L'informador d'aquest mes és el porrerenc Jaume Vaquer i Vaquer nat el dia 2 de febrer de 1931.

Jaume quin any venguéreu a Lluçmajor?

Venguérem a Lluçmajor l'any 1942 quan jo ja tenia 11 anys i ho férem com a amigues de *Son Frigoleta* a ca l'amo Joan de s'Àguila, on estàrem fins l'any 1949 quan els meus pares passaren a *Son Ramis* i a *S'Hort*

de Binificat. Posteriorment compràrem un tros de terra al *Camí des Pèlag*.

Quin any anàreu a Son Antelm?

Vaig anar a Son Antelm de garriquer l'any 1974 quan l'amo Gabriel de sa Vall el va comprar i hi vaig estar fins l'any 1996.

Abans de començar a situar els topònims cal recordar que la finca és situada entre *Cugulutx*, el *Camí de Son Granada*, el *Camí des Palmer* i la *Carretera de s'Arenal*.

Quins són els noms dels sementers i de les tanques que hi trobem?

Record tots els topònims de la finca que hi havia quan jo hi vaig anar. Els noms que trobam són:

Sa Tanca de Sa Vinya, jo ja no en

vaig veure mai de vinya, era sembrada de figueres, n'hi havia una quarentena; ametlers i garrovers. *Sa Quintana* o *Es pinar de sa Vinya*, el nom antic era *Sa Quintana*, tenia garriqua, pins, mates i ullastres i enmig una tirera d'ametlers. *S'Avenç*, conradís i garriqua, recollia l'aigua que venia del *Camí del Palmer* i de mitja finca. *S'Aljub*, conradís i garriqua, sense arbres. *Ses Rotes Velles*, n'hi havia cinc era la meitat conradís i garriqua. *Sa Pleta*, amb ullastres i pocs pins. Trobam ben enmig de la pleta un elaper quadrat. *Sa Rota*, pinar i conradís. *Sa Tanca de Sa Rota*, sembrada de garrovers, es troba situada devora l'entrada de *Can Coll Llarg*, aferrat hi ha un pinar que arriba a la partió. *Sa*

Jaume Vaquer i Vaquer

Un horabaixa del 1977 es trobaren devers 200 kg d'esclatasangs a Son Antelm

22

Tanca des Garriguer, amb ullastres i pins. La caseta del garriguer era de marès i de bloquets. Sa Cova o Es Pinar Rodó, l'anomenen així perquè dins aquest tros hi ha una cova. Aquest sementer fa una punta. Sa Bassa de sa Cova o des Pinar Rodó. Sementer de s'Ametlerar, sembrat d'ametlers, majoritàriament, garrovers i algunes figueres. A un costat hi ha un garrigó. Té la terra molt bona, és call vermell. Sa Tanca des Garrovers. Sa Tanca Nova. Els Corralets de ses figueres de moro, n'hi ha quatre de continus. Es Corral del Sestador, destaca el sestador fet tot de pedra. Sa Tanca de S'Era, hi devia ha-

ver un parell de fileres d'ametlers dels quals ja no en queda cap. Es Corral dels Pores. Es Figuerat de Moro, situat darrera les cases. S'Hortet. Es Pletó. Sa Conillera, tanca petita amb parets altes i amples perquè no poguessin sortir els conills que hi havia. Es Turó de ses Roques. Sa Tanca Prima, sembrada tota d'ametlers prime-renes excepte un redol sense arbres. Aquesta tanca té un inconvenient a causa del canal d'aire que hi passa, si fa bon temps treu un bon esplet d'ametles, però, si el fa dolent quasi no replega gens de fruit. Sa Punta. Sa Barraca de cap curucull.

Quines són les coses que podrí-

em remarcar de Son Antelm?

Una de les coses que més atreu de la finca és la gran quantitat d'esclatasangs que s'hi fan. El redols on se'n troben més són a Sa Quintana i a Ses Rotes Velles, una anècdota que record és que un any n'agafàrem devers 200 kg. en un horabaixa.

Una altra característica de Son Antelm és la bona caça que hi ha, per a mi és la millor cacera del món perquè hi ha molts de conills, moltes de perdius, de tórtors, etc.

Quins són els redols de la finca que té més bona la terra?

Els redols que destaquen per la qualitat de la terra són: Sa Quintana, S'Ametlerar, Sa Tanca Nova i Sa Tanca de s'Era, tot és call vermell, en canvi, la terra del Pinar Rodó és molt diferent, és arenosa.

Quina extensió té la finca aproximadament?

Es podria dir que té una extensió de 250 a 280 quarterades, no us ho sé dir exactament.

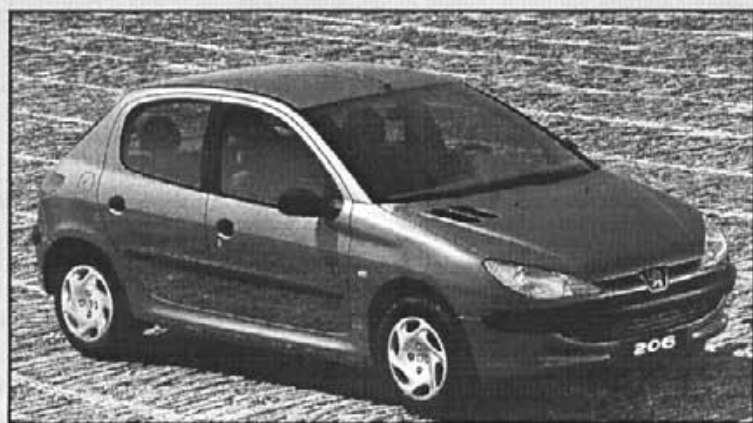
Aquesta finca quina quantitat d'ovelles podia tenir?

En podia tenir una guarda de devers 200 ovelles. Una altra cosa bona que té la finca és la garriga on es fa molt de fanàs que és molt bo per passar l'estiu les ovelles.

Volem donar les gràcies a Jaume Vaquer i Vaquer que tan bé ens va acollir i, a la vegada, desitjam que tant l'entrevistat com els lectors hagin passat una bona estona amb nosaltres. Fins el mes que ve. ♦

TALLERS MARINA

AGENT OFICIAL PEUGEOT

C/. MARINA, 104 - TEL. 971 66 05 21 - EXPOSICIÓ I VENDA: C/. MARINA S/N. - LLUCMAJOR

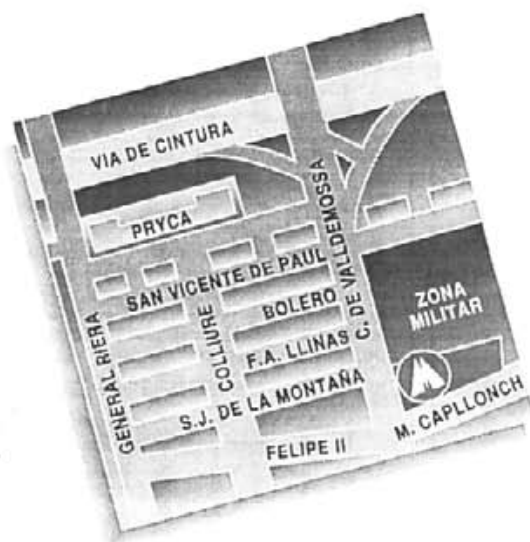
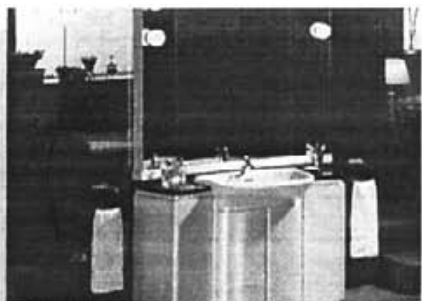

BANYS, TRESPOLS I REVESTIMENTS,
CALEFACCIÓ, AIRE CONDICIONAT...

TOT

de Massanella

Roca

MASSANELLA S.A.

Ctra. de Valldemossa, 44. - Tel 75 03 45 - Palma

Ja no queden cartoixes a Parma

Antònia Font
Foto: C. Julià

De vegades, no te n'adones que les coses o les persones noves passen a formar part i s'integren en el teu entorn quotidià fins que ja ho fan fet. Això fou una mica el que m'ha passat a mi amb en Salvador Reus, un professor nou de literatura catalana que va arribar a l'institut quan jo n'era alumna; al principi, era un professor nou, després passà a ser en Salvador, més tard, es convertí en un veí del carrer del Born, i ara ja és un llucmajorer més, el qual és habitual trobar pel carrer o topar-lo de tant en tant. I tanmateix, sempre hi ha coses que desconexim de la gent que ens envolta: avui, per exemple, som aquí per parlar una mica d'un aspecte del Salvador que la majoria de gent que no el tracta professionalment desconex; som aquí, doncs, per parlar de l'obra poètica que, aquest estudiós de la literatura, escriu en el seu estudi tranquil i assolellat.

La seva trajectòria és llarga, mesurada i pensada, i els poemes que ens ofereix ens parlen d'un món interior complex i personal que hom pot anar descobrint al llarg d'una bibliografia considerable que inclou tot un seguit de títols com *La Soletat del Minotaure* (1988), *Sense encaix en el temps* (1990), *L'apàtrida sota l'escorça* (1996) i *Ja no queden cartoixes a Parma* (1999).

subjectiu que no la novel·la, que és un gènere on no parles tant de tu mateix.

- Parla'ns una mica de com escrius, quin és el teu sistema de feina i quin procés segueixen les idees abans de convertir-se en poemes.

- Al principi, de jove, anava escrivint poemes segons el meu estat i allò que volia expressar, però després ja m'he centrat més en la idea de fer un llibre i no un simple recull de poemes, fer obres més complexes que un poema individual, obres on uns poemes es lliguin amb uns altres amb una certa coherència. Normalment, estic molt de temps pensant, escrivint poc, vaig elaborant la idea mentalment i després ja ho escriu. Crec que com a sistema de treball és necessari que hi hagi una feina, una tècnica; no crec gaire en la inspiració, en allò que deien els modernistes d'escriure en un moment de febre creadora, en aquest aspecte, em situaria una mica més a prop dels noucentistes, de la feina ben feta, d'anar pulint i treballant les coses; normalment reescriu moltes vegades els poemes per retocar detalls i anar perfeccionant-los. Crec que si vols fer un objecte que en teoria ha de ser artístic, se suposa que l'has d'anar treballant bastant.

- Com veus la situació actual del món literari pel que fa a allò que es llegeix, els premis, la comercialització...?

- Actualment, en general i també dins la literatura catalana, els grans autors han anat desapareixent, sí que hi ha autors bons i importants, però també em sembla que hi ha autors a qui potser se'ls ha inflat massa, o que també, de vegades, es cerca massa la comercialització i l'índex de

24

- Com i quan va ser que començares a escriure poesia?, és el mitjà d'expressió que més s'escau amb tu?

- Fa molts anys que vaig començar, quan era allò, als quinze anys, més o manco. En un principi, escrivia més com un passatemps, una diversió i, també, com un intent de voler imitar els poetes que estudiava (que en aquell temps eren, no cal dir-ho, castellans, perquè a l'ensenyança no es parlava mai de literatura catalana); però després, a poc a poc, el fet d'escriure s'anà convertint en una espècie de necessitat, cosa que em va portar a escriure d'una manera més seriosa. Així va ser com vaig començar a escriure poesia, i treball en aquest gènere perquè és el mitjà d'expressió que més m'agrada, que em va més bé per la meua manera de ser, més que, per exemple, la novel·la o la narració, on has d'observar més el món, i en el meu cas, el que escriu, es refereix més a mi mateix, que és allò que en teoria conec més; la meua, és una escriptura de caire molt més

SPORTS

ca'n salom

Sabater

GUANTITOS

Infantil i juvenil

(Talles 18-40)

C/. Músic Joan Xamena, 12 • Llucmajor

20

**XX aniversari de
l'OCB Lluçmajor
i presentació
del número 200 de
"Lluçmajor de pinte en ample"**

Dissabte dia 15 de maig de 1999
a les 19.30 h al Teatre Recreatiu

200

Vint anys per Lluçmajor, per Mallorca, per la llengua

Antoni Mir, president de l'O.C.B.

M'honora, per moltes raons, poder col·laborar en aquest número 200 de la revista *Lluçmajor de pinte en ample* que Catalina Font i Coloma Julià, i un incommptable nombre de col·laboradors, han fet aparèixer regularment, amb constància i fidelitat a la llengua i al país, des de 1981. Enhorabona, i com a malloquí, com a subscriptor i com a lector, gràcies!

Anem a parlar, ja que m'hi han convidat, del moment que ens ocupa i preocupa. Per unes raons o altres, es detecta a les Balears al voltant de la convocatòria electoral del pròxim 13 de juny una voluntat molt àmplia d'obrir una nova etapa en la vida de les nostres institucions (ajuntaments, consells insulars, Parlament i Govern balear). Així ho fan entendre les declaracions del partit que governa la Comunitat des de fa setze anys quan expressen la voluntat de caminar cap al centre polític. Així ho fan entendre les expectatives -que consideren sòlides- dels partits de l'oposició (i que són la majoria política de Mallorca) per assolir un canvi que seria històric a les institucions més importants del territori.

Aquests aires frescos que dibuixen l'horitzó d'una nova etapa haurien de manifestar-se sense embuts en la política lingüística que duren a terme les nostres institucions, i del Govern que sortirà de les urnes dia 13 de juny en primeríssim lloc. A Mallorca, a les Balears, necessitam uns governants que defensin la llengua. S'han perdut massa anys en què, des de la seva alta responsabilitat i al mateix temps deixadessa imperdonable, qui més podia fer no ha mogut ni un dit en favor de la llengua, la cultura i la identitat de Mallorca. No els importa que estiguin greument amenaçades; no els preocupa que puguin arribar, a la nostra mateixa, a una situació de marginalitat, i per això, hem de dir prou.

Hem d'aconseguir entre tots una altra manera de governar i ha de ser així perquè ho exigeix la nostra realitat sociolingüística, perquè ho reclama el perill gravíssim en què es troba la supervivència de la llengua pròpia i històrica de les Illes des de fa gairebé

800 anys, però no només per això.

Ara hi ha una raó més, ja que el marc legal bàsic, l'Estatut d'Autonomia o "Constitució de Balears", ha canviat. L'Estatut, en matèria lingüística, ara és més clar i més imperatiu. I de cap de les maneres no es pot deixar d'escoltar, ni, sobretot, es pot deixar d'aplicar. Ara ja no es tracta simplement que la llengua catalana, pròpia de Balears, sigui oficial juntament amb la castellana, i que tothom tenguí el dret de conèixer-la i d'usar-la. Amb la darrera reforma de la nostra Carta Autonòmica, s'eleva al màxim rang legislatiu de l'Estat, com a Llei Orgànica, l'obligació dels poders públics de fer efectiu aquest bilingüisme integral que, quan s'apliqui de bon de veres (que tothom a les Illes conegui i pugui usar la llengua pròpia amb la mateixa competència que la llengua oficial espanyola), pot canalitzar el camí de recuperació de la nostra més important senya d'identitat col·lectiva.

Efectivament, a partir d'ara i segons l'Estatut d'Autonomia, les institucions pròpies de Balears garantiràn l'ús normal i oficial del català de Mallorca (com del castellà), *prendran les mesures necessàries per assegurar el seu coneixement i crearan les condicions que permetin arribar a la igualtat plena de les dues llengües*. La Llei fundacional de la nostra Autonomia permet, o més ben dit, exigeix, que a partir d'ara s'apliquin polítiques lingüístiques decidides i contundents, del mateix nivell de les que duen a terme les nacionalitats històriques amb una demostrada voluntat de defensar de veritat la llengua del propi territori.

Però la seva aplicació, atesa la nostra experiència, depèn de qui governi, i per això hem de triar bé. També tenim una Llei de la Llengua, la 3/1986 morta de rialles, aprovada per unanimitat i incompleta de forma flagrant. Només a títol d'exemple, recordem l'article 33 que diu programàticament: "Els poders públics de Balears adoptaran les *mesures pertinents i proporcionaran els mitjans necessaris* per al coneixement i l'ús de la llengua pròpia en *tots els àmbits i activitats de la vida social*".

També és un mandat legal incomplet quan la Llei diu que el Govern ha d'assumir, plenament i amb convicció, la *planificació, organització, coordinació i supervisió* del procés de coneixement i ús general de la llengua. O quan diu que hi ha d'haver cada any un gran debat al Parlament i a la societat sobre l'evolució del procés de recuperació de l'ús de la llengua: no n'hi ha hagut ni un en tretze anys.

No pot ser que tretze anys després de la promulgació d'aquesta Llei encara ens hàgim de demanar per la greu anormalitat i l'enorme perjudici que causa a la nostra llengua el seu vergonyós incompliment. Per no parlar de com afecta la credibilitat de la gestió de les nostres institucions amb aquest incompliment sistemàtic i dispendent de la legalitat vigent.

Hem d'exigir-nos a tots nosaltres una postura més militant i activa en defensa de la llengua, principal senya d'identitat del nostre poble i patrimoni preuat de tantes i tantes generacions que ens han precedit. Però també ho hem d'exigir, i amb molta més raó, a tots els representants electes el proper 13 de juny. Solament així podrem aconseguir que les coses canviïn. Ho hem de fer perquè és necessari. I perquè en defensar la llengua i la cultura, defensam uns valors inherents a la dignitat de la persona humana, i a un concepte del món en què les llengües i cultures són patrimoni de la Humanitat, i amb molta més raó, patrimoni de tots aquells que, venguin d'on venguin i parlin el que parlin, han triat Mallorca com a terra d'adopció. També ells poden fer molt per respectar, conèixer, estimar i usar, al seu cas, la llengua de Ramon Llull que, vuit segles després, encara lluita per ser, a la seva, una llengua viva i patrimoni de tots. ♦

Gràcies a Lluçmajor de Pinte en ample

Miquel Company Florit
President de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca

Sense llevar importància a la concisa informació local reproduïda pels diaris de cada dia que surten a la nostra estimada Mallorca, existeix una altra premsa, anomenada forana o local, que presenta la característica definitiva del tractament específic de la informació que generen els petits i no tan petits pobles de l'illa. Si a aquesta especificitat se li afegeix el tractament en la nostra llengua que es fa de la informació impresa, tenim els trets més paradigmàtics que han definit a les publicacions de la part forana de Mallorca.

El fenomen, específic de l'àrea de parla catalana, presenta uns vincles notables amb la premsa local de Menorca, la premsa comarcal de Cata-

lunya i la premsa local del País Valencià amb la qual cosa es crea un vincle i un nexa entorn de la cultura de parla catalana que, sigui dit de pas, és necessària per a la defensa de la unitat lingüística.

És en aquest entramat que de pinte en ample, la revista que ara compleix el seu número 200, ha obert les portes i les finestres al poble de Lluçmajor i a la resta de l'illa amb una senzilla fórmula que és el voluntarisme i l'amor al poble que l'acolleix. De pinte en ample, molts llucmajorers/es i mallorquins/es han conegut moltes precisions de la seva cultura, de la seva història i geografia, del seu medi ambient, de la seva toponímia, etc. que, sense la seva divulgació no coneixeríem. La publicació, de pinte en ample, ens ha acostat joves i vells, poetes i venedors, escriptors i historiadors, polítics i pagesos...

i tot en la nostra preciada llengua. Un bagatge que, de ben segur, els historiadors de demà hauran de recurrir per a l'anàlisi de la història contemporània de Lluçmajor.

No cal dir que, Lluçmajor ben de pinte en ample, vocable específicament mallorquí, obert a la diversitat, a la opinió i a la informació plural ha permès també a la entitat editora, l'Obra Cultural Balear, la promoció d'activitats paral·leles que han divulgat aspectes de la nostra cultura i de la defensa de la llengua catalana, d'aproximació de la cuina al poble, de la defensa del nostre medi ambient, de l'edició de monografies locals... Tot això, de pinte en ample, per Lluçmajor i per Mallorca. ♦

TELYCO

LLUCMAJOR S'ARENAL

Nuevo domicilio
Plaza España, 54

Grupo Telefónica

Alta de Líneas Telefónicas.

Teléfonos Básicos, Inalámbricos, Contestadores.

Teléfonos Móviles.

Fax (papel térmico y normal).

Centralitas telefónicas.

Contratos de Mantenimiento.

Venta y Reparación de Equipos Telefónicos.

Distribuidor Oficial:

MoviLine

Movistar

Plaza España, 54 - 07620 LLUCMAJOR - Tel.: 971 12 10 83 - Fax: 971 66 40 46

C/. Reyes Católicos, 33 - 07007 Palma - Tel.: 971 27 34 06 - Fax: 971 25 02 71

C/. Trasimeno, 16 - 07600 S'ARENAL - Tel. y Fax: 971 26 93 10

El patrimoni de Lluçmajor a les portes del 2000

Gabriel Pons i Homar

Tractar el tema del patrimoni històric a les portes del nou mil·lenni és fer-ho sobre un dels factors de major futur, en termes econòmics. Molt han canviat les coses des que Violet le-Duc inicià en el segle passat el programa de rehabilitació arquitectònica dels castells i ciutats fortificades de l'Occitània. De la necessitat intrínseca de salvaguardar un patrimoni, Carcassonne per posar un exemple, s'ha passat a valorar, a més, la rehabilitació arquitectònica i urbanística com a esperó econòmic d'una ciutat, d'un indret, d'una regió.

En una societat que cada vegada disposa de més temps lliure s'ha creat tota una ampla gamma de possibilitats d'omplir aquest temps d'oci i ha donat peu a parlar de la cultura del lleure. A Mallorca a partir de la crisi dels 80 el sector turístic se n'ha adonat de la saturació de l'oferta turística de sol i platja, d'un turisme de preus baixos i escassa capacitat adquisitiva. El canvi de model forçosament havia d'incidir en nous atractius, noves ofertes complementàries. A partir d'ací des de la indústria hotelera començaren a sorgir veus que reclamaven una major protecció i potenciació del medi, si bé, tot sigui dit, bàsicament es pensava en el patrimoni natural i sobretot en el paisatge; un paisatge que es mostra a la propaganda com idíl·lic, gairebé paradisiac. Tanmateix els d'aquí coneixem l'altra cara de la moneda. No hi ha dubte, però, que en aquest apartat del patrimoni s'hi ha avançat.

I el patrimoni històric, no té suficients mèrits per jugar un paper de semblants característiques en l'economia insular del segle XXI? Exemples arreu d'Europa n'hi ha (Praga, la Viena Imperial o la Barcelona modernista). És obvi que la comparança amb aquestes ciutats és fora de lloc. Podríem, tanmateix, parlar d'altres indrets que amb uns recursos patrimonials més humils han sabut fer-se'n lloc en el "paquet d'oferta turística": ruta dels pobles blancs d'Andalusia, l'Algarve a Portugal i tants i tants de pobles que han sabut treure de la conservació d'un nucli urbà i un entorn un profit econòmic i una altra qualitat de vida.

En la majoria de casos aquestes excel·lències no són producte de l'atzar sinó el resultat d'una idea preconcebuda

per uns dirigents polítics (les ciutats imperials), per una burgesia (la Barcelona modernista o la Venècia medieval), o bé producte d'altres dosis de maquillatge amb fort suport institucional (Carcassonne). Si més no, sovint amb la concurrència dels ciutadans d'aquell lloc.

En la majoria dels casos s'observa la iniciativa de l'administració pública en la rehabilitació i promoció dels valors patrimonials en general en una determinada ciutat o en un determinat indret. En el nostre cas il·lenc aquesta iniciativa està per encetar, ja que el pla de millorament de façanes que durant una dècada ha mantingut la Comunitat Autònoma no tenia com a objectiu bàsic allò que expressava l'enunciat del pla, i la manca de criteris i d'observació dels resultats ha donat pas, amb massa freqüència, a vertaderes barbaritats i en general a un canvi de la fesomia i el malbaratament de les característiques pròpies de l'arquitectura tradicional de Mallorca. S'ha creat un "estil mallorquí" que paradoxalment fins ara era inexistent.

L'oferta d'oci cultural i lligada al patrimoni en sentit ampli disposa a Europa d'una ampla varietat d'opcions que poden servir d'exemple. En molts de casos es demostra que no és necessari disposar d'un "decorat" excepcional, si no que és tan o més important la voluntat i la il·lusió de dur endavant un projecte. Aquest és el cas dels parcs temàtics. Aquest tipus de projecte ja fa dècades que s'han posat en funcionament a Europa i els seus resultats són esplèndids. L'explotació econòmica d'un fet, d'un moment històric, d'un personatge, etc. han tregut resultats excel·lents allà on s'ha aplicat. És a dir, no fa falta disposar d'un marc excepcional per disfrutar d'una riquesa provinent del turisme cultural. Quantes milers de persones passen anualment a visitar un monument arqueològic o històric en concret? Sovint n'hi ha d'altres tant o millors que aquells que són visitats massivament, però en aquells, per contra, s'ha cregut en una idea i s'ha sabut promocionar. La projecció d'aquests llocs suposa la rehabilitació del monument i alhora un revulsiu econòmic pels seus habitants.

A partir d'un monument, Capocorb o Enderrocat per exemple, o d'un fet, la batalla de Lluçmajor, o d'un mo-

ment històric, la indústria sabatera de Lluçmajor, com molts d'altres que es podrien plantejar són matèria suficient per poder configurar un parc temàtic en el qual es conjuga la potenciació cultural i d'oci i tot un ventall d'opcions d'oferta complementària que incideixen en l'economia i la qualitat de vida dels residents del lloc on s'aplica.

Actualment veim com ciutats com Bilbao o València, per posar dos de tants exemples, han apostat fortament per projectar la seva imatge arreu del món a través de dos macro-projectes, el museu Guggenheim a Bilbao i la ciutat de les ciències a València. Les expectatives de Bilbao ja són una realitat, i la demanda de Bilbao com a destí turístic de curta durada (caps de setmana) ha passat a ser un dels més sol·licitats d'Europa. No cal dir que al voltant d'aquest projecte estan apareixent multitud de petits negocis que ja incideixen en l'economia de la ciutat, i ha permès alhora la revitalització del casc històric de Bilbao.

L'aplicació d'aquest tipus d'alternatives al turisme de sol i platja té l'avantatge que promou un tipus de turisme molt més respectuós i sovint de major capacitat adquisitiva. I en l'economia local permet la creació de tota una xarxa de petita empresa que es veu directament beneficiada per l'existència del punt d'atracció. I, a més a més, fomenta la qualitat de vida de tots els ciutadans per quant obliga a fer una millora de les infraestructures urbanes i en els distints equipaments. Molt distint a l'oferta de camps de golf on es consumeix un patrimoni i uns recursos naturals en favor d'una escassíssima minoria, ja que es potencia que el turista no necessita sortir de la "ciutat de vacances".

Una ciutat de Lluçmajor que lentament perd pes específic dins el seu terme municipal, on de cada vegada més es converteix en una ciutat dormitori, degut a l'atracció de la macrocefàlia de Ciutat, on la petita i mitjana empresa es va afeblint, és necessari plantejar-se polítiques de potenciació i revitalització del nucli urbà. Són necessàries polítiques valentes i amb imaginació, i en les quals consider que el patrimoni històric i natural pot jugar un paper important. ♦

Educació, el llindar del 2000

(Notes d'encàrrec per al núm. 200)

Miquel Sbert i Garau

Per bé que la pràctica de la finta esdevinguí, amb el pas apressat dels dies, gairebé un hàbit, hi ha moments -potser massa fins i tot- que la realitat et fa el brindis ineludible i, aleshores, malgrat l'impuls primer instintiu t'hi condueixi, les raons dels altres i la teva pròpia raó es conjunquen i t'aboquen a la vorera límit del penya-segat.

Són dos-cents números. Són moments si no solemnes, sí significatius. Són massa lligams. Són massa coincidències. Fintar pot resultar no sols poc elegant, sinó inconseqüent. Som-hi, doncs.

En enfrontar-me amb l'encàrrec de la direcció de la revista alguns neguits se'm feren presents de seguida: què volen de mi, que faci d'endevinador, que analitzi el present de l'educació a les illes Balears i n'infereixi la meua percepció del futur, que formalitzi unes línies institucionalment correctes, que faci el meu llistat de les mancances i la meua llista de solucions miraculoses, que emborroni -amb una certa gràcia o amb la malaptesa característica- alguns fulls i surti del pas commemoratiu, que nedi i guardi la roba, que escrigui a les pàgines del nostre *pinte en ample* bicentenari un protocol testamentari... què volen aquesta gent que no truquen precisament de matinada.

Els envits eren tan complexos i tan diversos alhora que vaig adoptar la via única que, en el meu desconhort, se'm féu planeta: escriure una carta als reis màgics d'Orient, i així, feina feta.

En la carta a ses majestats el primer paràgraf aniria destinat a constatar l'embull mundial i l'estupefacció del signatari a l'entorn precisament de l'excusa de l'encàrrec: no he pogut esbrinar encara si el dos mil, endemés de la variació de les unitats de miler a la xifra, suposa o no un canvi de segle, si és o no és l'inici d'un nou mil·lenni o si el món farà ull i es dissoldrà en la immensitat incomprensible de l'univers o si l'euro té quelcom més que una existència virtual i mediàtica.

El segon paràgraf tractaria d'enfrontar Melcion, Gaspar i Baltasar amb el concepte d'educació, amb la llenegadissa corrua d'accepcions que ofereix el terme, amb la multiplicat dels seus caïres. Intentaria distingir -i englobar- continguts com reglada, no reglada, formació, instrucció, infantil, primària, secundària, en valors, física, estètica, moral, religiosa, bona, dolenta, pública, privada, cívica, vial, sanitària, formal, informal, permanent, universitària, i més, i més i més

encara... I probaria de fer-los veure com educació és un concepte totalitzador que, o bé abraça la societat tota i l'individu al llarg de tota la vida i en totes les seves dimensions o bé no és res. Per moltes que siguin les conselleries, ministeris, cossos docents, alumnat, consells escolars de centre, municipals, insulars, autonòmics, patronals, sindicats, associacions de mares i pares, d'estudiants, pressuposts, currículums, inversions, obres, instal·lacions, ordinadors, internet i altres herbes... entre tots, mai no ompliran de contingut la idea. Perquè, si bé tots es relacionen amb l'educació -junts i per separat- no n'esgoten el concepte. O entre tots modifiquem èticament i procedimentalment de manera profunda la societat -i no és una fugida d'estudi- o continuarem com sempre, amb llindar o sense.

En un tercer paràgraf el terçet reial serien informats per part del signatari que, a criteri seu -del quí signa, és clar- el futur és el resultat de la suma no homogènia dels fets que configuren el present, a través del passat, i de quelcom més. Aquest "quelcom més" pot ser l'atzar, la sort, la desgràcia, la il·lusió i l'empta, el geni, la saviesa o la toixarrudea de la societat, de les persones i grups que la conformen. Per això, perquè sempre roman un punt d'incertesa en la predicció, el quí subseriu té esma de continuar encara la carta als savis -segons la tradició; i devien ser-ho perquè bé que fintaren Herodes- orientals. Si no fos així, estamparia directament la signatura després del tercer paràgraf i, cametes amigues, cap a endollar la caixa electrònica i a badocar amb els "Plats bruts" o el "Gol a gol", segons l'hora i dia.

La consideració quarta hauria de referir-se, i enumerar-los sense ordre de prelación, als desitjos -de passada, podem entendre "desig" com a satisfacció d'una necessitat constatada i anar fent- al ritme i amb la intensitat possibles, lògicament i amb totes les correccions formals:

1. Educació, des del llindar del dos mil, hauria de ser, a casa nostra, un món on llengua i cultura pròpies fossin mitjans i no finalitats. Realitats creixents en escalfença i riquesa. Elements de germanor i de comprensió mútues, fonaments i no realitats decandides, amenaçades per mil averany i per mil i una conxorxes.

2. Educació des del llindar del dos mil, convendria que fos convivència profitosa a les aules emmarcada en la convivència solidària de la societat en el seu conjunt.

3. Des del llindar del dos mil, en educació atendre la diversitat i reorientar els conflictes, hauria de ser resultat del respecte mutu, del progrés de la justícia social, de l'alentiment de la cultura del consum, de la cultura de la imatge banal i desestructuradora.

4. Des del llindar del dos mil, educació i cultura haurien de ser conceptes indeslligables, sòlidament entrunyellats, per fer-nos oberts, conseqüents i savis.

5. Educació, des del llindar del dos mil, hauria de voler dir ciència i tecnologia al servei de l'home i la dona, tots dos escrits, dona i home amb majúscules i amb un sol mot.

6. Sí, benivolguts portadors de joguines, tant de bo que des del llindar del dos mil, educació fos la telemàtica al servei de les persones i només al servei de les persones la societat de les TIC s'organitzàs i no amb unes altres intencions.

7. Per les vies del diàleg, des del llindar del dos mil, fora bo que l'educació contribuís a les solucions dels problemes: desarrelament, inadequació, manca de capacitat professional, buidor de valors, inconsciència civil, insensibilitat envers les persones i el medi, insolidarietat, estretor d'horitzons...

8. Educació, des del llindar del dos mil, hauria de significar la llibertat que s'estalona en la igualtat real d'oportunitats, amb l'aportació de recursos a l'essència i no a l'aparença.

9. Educació, des del llindar del dos mil, hauria de ser compromís de tots -dirigents, forces socials, col·lectius, individus- per construir àmbits de convivència en pau, de creativitat i de progrés autèntic.

10. El paràgraf, reials senyors, acabaria -decàleg improvisat, amb la sinònimia que mai no s'hauria d'haver trencat: des del llindar del dos mil, educació i persona lliure en societat justa.

Un cinquè mot de comiat, amb una prec als reis d'enllà la posta del sol: llegeixin, majestats, Maria Antònia, més en concret, un extens i ric poema en tercets on s'emmeravella la poetessa amb el seu paradís que és un poc el nostre, i remarquin l'únic quartet que clou les vint-i-dues estrofes mestriables. Potser allà hi trobin la clau que obre el pany de la capsa que conté el descodificador de la ingenuïtat compatible amb l'acreditat escepticisme del quí entretén els lleures que no té amb l'escriptura de cartes a la pura fantasia dels homes-nins i de les dones-altra tant, així com petroca. ♦

L'educació a Lluçmajor: del segle XIX al segle XXI

Jaume Oliver

1. Introducció

Les reflexions sobre l'educació (l'anomenada educació formal, és a dir, escolar) no poden ignorar el context social en el qual aquella es desenvolupa i del que forma part. Sovint, les reflexions sobre l'educació es converteixen en reflexions sobre la societat. En aquest sentit, les aproximacions a l'educació institucionalitzada a Lluçmajor esdevenen aproximacions a la seva història global.

D'altra banda, allò que és cert a nivell teòric i professional ho és també a nivell personal i quotidià. Per això, el coneixement pràctic i la comprensió directa i intuïtiva de totes les realitzacions en l'àmbit educatiu -centres escolars, professorat, línies ideològiques i metodològiques, realitzacions- constitueixen per a tothom, adults, joves i població en general, una important font de coneixement i de comprensió de la pròpia identitat i de les pròpies arrels. Tothom ha passat poc o molt, en millors o pitjors condicions, per escoles, col·legis, instituts, i tothom pot associar aquesta experiència a importants aspectes de la seva vida. Saber interpretar bé aquest fet pot resultar decisiu per a una adequada interpretació de les claus de la pròpia vida.

2. L'educació a Lluçmajor, té història?

L'educació a Lluçmajor té molta història, brillant en ocasions, mediocre en altres, i clarament deficient en altres. Des de mitjans del segle XIX, època de la seva institucionalització, lenta i contradictòria, fins als nostres dies, el fet educatiu ha tregut a Lluçmajor moltes i molt variades manifestacions i realitats, impossibles de sintetitzar amb exactitud en poques línies. Únicament és possible, ara, un recull significatiu, això sí, d'algunes de les seves realitzacions.

Efectivament, podem referir-nos a les escoles públiques -unitàries, és a dir, tots els alumnes amb el mateix i únic mestre- de finals del segle passat i als centres actuals de titularitat pública distribuïts per tot el terme (menció especial per al Col·legi Jaume III, mai valorat suficientment i quasi mai en tota la seva història atès com mereixia, malgrat les insistents peticions des de distintes perspectives, emblemàtica assignatura encara pendent fins a la seva total rehabilitació i dinamització educativa i institucio-

nal); podem esmentar les iniciatives privades de caire religiós, per exemple, els centres de les Germanes de la Caritat, de les Germanes dels Sagrats Cors, La Salle-Sant Miquel i, sobretot, dels Pares Franciscans; podem identificar el centre d'Educació Secundària de titularitat pública -l'Institut- com a fita d'important transcendència per a Lluçmajor i la seva comarca, sense oblidar els precedents i creadors de demanda educativa com el Col·legi Sant Miquel, de titularitat parroquial, i el Col·legi Lliure Adoptat, de titularitat municipal.

Entre els professionals que han sobresortit, per uns o altres motius, hem de fer referència a Rufino Carpena, mestre d'escola pública, a Joan Monserrat i Parets, titular de l'escola dels socialistes (sobre el que s'ha elaborat una memòria d'investigació a la U.I.B.), al P. Joan Caldentey, dinamitzador del Col·legi Sant Bonaventura amb una extraordinària visió de futur, i a molts d'altres professors i professores que varen deixar una empremta considerable dins generacions de llucmajorers i llucmajoreres.

Lògicament, s'haurien d'esmentar també períodes de decadència o abandon, grans mancances d'infraestructures i de recursos, i de valoració política i social del fet educatiu. Història n'hi ha molta, en gran part desconeguda i no investigada encara en profunditat i en relació a tots els aspectes mereixedors d'atenció.

Però el que cal destacar és la importància que aquest coneixement té per a la població en general, i no únicament per als especialistes. Així com tothom s'interessa pels costums, per la gastronomia, per l'art, per la literatura, per la política o per l'economia, resultaria extremadament convenient que aquest interès s'estengués també per l'educació, pels centres escolars, pel professorat, per les aportacions d'aquest important sector a la vida personal i a la societat en general.

3. De l'interès pel passat a l'interès pel present i pel futur

El passat no pot ésser canviat però conté moltes lliçons per al present i per al futur. Darrera cada iniciativa educativa esmentada hi havia una ideologia, una lluita per aconseguir millores socials, una voluntat d'ésser i de fer. Hi havia una comunitat llucmajorera de la que sortien o, al menys hi trobaven suport aquestes iniciatives. Quan l'educació tenia èpoques poc brillants probable-

ment la societat llucmajorera en el seu conjunt no estava passant una bona època.

Durant tot aquest segle XX que estam acabant la transformació de Lluçmajor ha estat radical, com ho han estat els canvis de Mallorca, de tota Europa i de tot el món. Les lliçons del passat s'han d'adaptar al present i al futur. El fenomen de la globalització, els reptes de les noves tecnologies, els canvis demogràfics i les perspectives d'una millor qualitat de vida han de suggerir-nos la direcció de la nostra reflexió i implicació. No es poden enyorar temps ni metodologies passades sinó que, davant algunes realitats noves i algunes encara per conèixer, cal encertar amb coratge i imaginació.

En el context de la responsabilitat política del Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per haver assumit les competències en educació, i a les portes del segle XXI, aquestes serien algunes de les propostes a considerar en relació al futur de l'educació a Lluçmajor:

- Prioritzar políticament i econòmicament tot allò que es refereix a l'educació.
- Analitzar i atendre les necessitats quantitatives i qualitatives dels centres educatius existents i en construcció.
- Planificar el desenvolupament educatiu de tot el terme per a la pròxima dècada.
- Potenciar la formació professional i ocupacional.
- Instrumentar un seguiment del procés d'integració laboral dels joves.
- Potenciar l'educació de persones adultes.
- Connectar l'educació amb l'economia, el treball i el temps lliure.
- Elaborar un macroprojecte de dinamització cultural des del Casal de Cultura projectat en el claustre del convent.

A l'hora de concretar les responsabilitats i possibles iniciatives, han d'ésser esmentats l'Ajuntament, els propis centres escolars, tot el conjunt d'associacions i grups polítics, culturals i cívics del terme, l'opinió pública llucmajorera i les Administracions Públiques en general i Educatives en concret, a les que amb insistència i convicció s'haurà d'arribar per tal d'aconseguir un futur educatiu i cultural digne per a Lluçmajor. ♦

L'any 2000

Jaume Serra
Rector de la Parròquia

Em demanau com serà el 2000. No ho sé. Crec que, el primer dia del dos mil, ens despertarem amb totes les potencialitats i mancaments que hem anat creant dia a dia al llarg de la història.

M'agradaria poder-me despertar, posar-me les ulleres de la realitat, veure sortir el sol, trobar-me amb la gent per dir-li bon dia i bon any i com, cada dia festiu, a les 9 del matí celebrar la vida, l'amor, il·luminats per aquella llum que ens comunica la fe, la Paraula i el Pa de Vida per continuar vivint.

Com serà el 2000

Serà millor, serà pitjor? Serà el que tots volgum.

Permeteu-me pegar un cop d'ull als darrers segles.

Diuen els entesos que no és exagerat dir que el s.XVI representa l'inici d'una nova època en la cultura occidental. La societat es decanta pel canvi. És l'època de les reformes protestants i contrareforma catòlica.

Tampoc no es pot oblidar l'entrada de l'Orient en l'àmbit cultural i religiós de l'Occident en el XVIII. Suposa una crisi generalitzada dels punts de referència i valors que havien regulat l'Occident.

A partir de la Il·lustració, la tradició occidental, s'ha distingit per la seva crítica insistent a la religió volent treure unes conseqüències metafísiques que afectassin directament a la gran pregunta: què és l'home (persona).

L'home

L'humà, des de sempre, serà un possible "*homo religiosus*".

Quan s'esfondra la "*utopia, l'escatologia, el Regne de Déu*" sorgeix "*l'apocalipsi*", és a dir, el convenciment que prest irromprà el caos, la negativitat.

L'ésser humà no pot resistir l'angoixa provocada per les actituds apocalíptiques i, llavors, fa acte de presència la *gnosí*, la renúncia a l'acció i a la responsabilitat pública i es retira vers la interioritat (una església sense Déu i un déu a la carta).

En un temps en el qual, malgrat la universalització de modes i costums, l'home es limita a preocupar-se del propi jo, el *psicomorfisme* (és una de les manifestacions més rotundes de l'individualisme que caracteritza la cultura del jo).

Davant les incerteses del món exterior, hom es replega a l'interior d'un ma-

teix per tal d'aconseguir la realització que en freqüència pren la figura d'una teràpia qualsevol.

El concili, la democràcia

L'eufòria religiosa, política, sindical i cultural dels seixanta i setanta amb tota una sèrie d'esdeveniments importants (concili, fi de la dictadura, democràcia...) fou substituïda, per una consciència de desenes els vuitanta i...

La cultura del no-res feia irrupció en aquells grups que s'havien sentit emesos a l'acció.

Davant la incapacitat de les religions oficials de donar cos a aquesta eufòria amb el seu dret, dogma, moral, neix el "*retorn als déus*" o als "*màgics*" que prometen la realització.

La pregunta religiosa avui s'identifica amb la "*soteriologia*" pròpia dels temps difícils i crisis globals de la societat.

La sociologia, en sentit ample, referent primari per l'antropologia, ha cedit el lloc a la psicologia, també en sentit ample. Aquest canvi denota una mutació important en la funció que hom dona a la religió.

D'aquesta manera es considera la religió no com una resposta a una crida sinó com un "*oferta medicinal*", una oferta més del "*gran mercat*".

L'àmbit de la pregunta religiosa

Malgrat els diagnòstics catastrofistes d'ahir, avui la pregunta religiosa disposa de bona salut, tot i que no es pot oblidar la seva ambigüitat.

El context històric-cultural dels nostres dies és gnòstic.

La pregunta religiosa, per tant, es trobarà impregnada de gnosticisme, és a dir, preocupada per la pròpia salvació, anul·lant les actituds comunitàries i accentuant les intimistes.

El pas del social al psicòlogie ajuda a la promoció de les "*ofertes pseudo-religioses*".

Tots, uns conscientment altres inconscientment, respirem i vivim aquest ambient i molts voldrien una Església-Populista-Agència al servei dels seus interessos i desitjos buits de compromís. No és aquesta la missió de l'Església.

La fe i l'esperança

Davant aquesta situació la resposta cristiana no s'hauria de fonamentar ni en la categoria èxit ni fracàs sinó en la crida de Jesús: "però tu segueix-me..."

La gran aportació del cristianisme a la societat és l'esperança. Un sentit, un horitzó, un destí humà que no sigui el no-res, un projecte de fraternitat són els fruits de l'esperança.

L'esperança suposa la fe.

La fe no és un salt en el buit, però sí un salt més enllà del que es veu i palpa, del tenir i del poder. Un salt cap a Déu de Jesús.

La fe no és tant fruit de la iniciativa de l'home com de la iniciativa de Déu. No som nosaltres els inventors del cristianisme ni de l'Església sinó Déu.

No són la raó ni els conceptes els qui ens duen a Déu sinó que és Déu qui ens atreu, si ens deixam.

L'eix vertebrador de la transmissió de la fe ha de ser la comunitat cristiana, la familiar i l'eclesial. Aquesta referència a la comunitat és essencial i bàsica tant per evitar una radical privatització de la fe com per donar al ciutadà el suport religiós que necessita.

La comunió que es crea en el si d'una comunitat comunicada, no és un simple uniformisme ideològic (rentat de cervell). La comunió inclou sense restriccions el dret a ser diferent.

Comunitat, comunicació i comunió són tres aspectes d'una mateixa realitat.

Quina església voldria (l'església són les persones)

Aquella que comunicàs: (quan dic home vull dir persona)

A l'home desencisat i apocalíptic, esperança

A l'home gnòstic, sentit

A l'home consumista, criteri

A l'home individualista, comunitat

A l'home especulador, amor a la natura

A l'home masclista, igualtat

Aquella que anunciàs amb valentia la Bona Nova de Jesús, des de l'home concret

Aquella que acollís la Paraula, la posàs en pràctica i la celebràs

Aquella que només miràs el que ets i no el que tens

Aquella capaç d'acollir a tothom sense perdre mai la identitat

Aquella capaç d'embarcar-se en la realitat d'avui, encara que dura, tenint com a meta la construcció del Regne i, des d'un amor encarnat, pogués dir a tothom com Jesús digué al paralític: *Aixeica't, agafa la llitera (la realitat) i camina. La teva fe t'ha salvat.* ♦

2100, dues odissees locals

Miquel Cardell

Primera part

Helga Salvà Von Rosenmüller somreia quan el Boeing 848 de la Hansa aterrava a la sisena pista de Son Sant Joan només vint-i-cinc minuts després d'enlairar-se a Frankfurt. Li havia fet prou gràcia que el pilot, després de repetir en un estrictament acadèmic alemany les instruccions habituals, saludàs els viatgers amb un sonor *auddò!* No és que resultàs tan estrany, al cap i a la fi un poc més de la meitat dels dos milions llargs d'habitants registrats de l'illa de Mallorca eren alemanys, tot i que les més veteranes famílies de *mallorquinen* portaven ja tres o quatre generacions afincades a l'illa, i moltes més n'havien fet lloc de residència fugint d'una contaminació que les autoritats asseguraven que no havia arribat, malgrat l'increment de càncer, després de l'accident de les Tres Centrals Russes; cada dia el pont aeri Frankfurt-Mallorca movia tres o quatre mil persones en cada sentit, era, per molts una mena d'autobús en el qual, a força d'hàbit, s'havien establert petites complicitats ritualitzades entre pilots, hostesses i passatgers. El que havia fet gràcia a Helga era que precisament aquella fórmula li donàs la benvinguda a l'illa en tornar de llegir amb prou èxit la seva tesi doctoral sobre expressions, paraules i formes de català de Mallorca que perduraven fossilitzades en el deustehpanyol, que era com es solia anomenar la barreja d'espanyol i alemany amb un poc d'anglès, algunes paraules àrabs, wolof i russes i un cert substrat del ja quasi totalment desaparegut català, i que era una mena d'argot fluctuant que servia per entendre's normalment a una illa on les fronteres entre parlants d'espanyol i d'alemany era prou difosa malgrat les repetides campanyes del nacionalisme espanyol -prou decadent després de la segona constitució europea- i del nacionalisme ale-

many pertinençament cappelat i racista.

Però ara Helga ja no somreia després d'atravesar a peu i carregada amb la maleta els quatre quilòmetres llargs de l'aeroport paralitzat per no sabia quina vaga i pels còctels molotov d'una gens excepcional batalla campal entre turistes classeguirí alemanys i anglesos i policies antidisturbis de l'administració local. Va llogar un taxi que es va llançar pels deu saturats carrils direcció Sud de l'autopista circular Palmaplatja-Santanyí-Manacor-Alcúdia-Inca-Palma, passant per devora la gegantina estructura en construcció de la Macro dessaladora-incineradora pilot, que cremaria cada dia el trenta per cent de l'excés de deixalles de l'illa, dessalant amb l'energia obtinguda l'aigua de mar necessària per mantenir en funcionament vint dels tres-cents camps de golf que hi funcionaven i emetent tant de fum com comunicats desmentint els informes de la Societat Mèdica a la clandestinitat sobre el seu impacte a la salut (En tota l'illa, de les sequeres dels anys 2020 ençà, que havien coincidit amb la segona revisió turística, les REDOT, que permeté aplicar radicalment les previsions d'unes directrius territorials del segle passat no quedava un sol aquíffer sense salinitzar: tota l'aigua s'havia de depurar o importar).

L'autopista, també anomenada Matasstrassen i, un poc més envant, Gran Via de Joaquín Rabasco un forastero al parlament, era de fet com un sole de dos-cents metres d'ample atravesant una ininterrompuda conurbació: una mena de suburbi industrial que limitava en direcció a la mar amb les torres hoteleres de setanta pisos que les REDOT DOS, revisades directrius d'ordenació territorial, havien autoritzat amb l'excusa de reduir l'ocupació territorial feia uns vint anys, voltava després terra endins entre els tres macrogolfs del Marriot-Park, quasi insuficients per atendre les vint-mil places d'aquell complex fundat feia un segle en una maniobra

que sortia als manuals de reciclatge empresarial de normes urbanístiques. Venia després un tram residencial, cases enrevoltades per unes dotzenes de metres quadrats de jardí, que s'alternaven amb dos polígons de serveis fins arribar als primers barris del que havia estat Lluçmajor, i ara es deia Lluçmajor de S'Arenal.

L'embós de trànsit es va espessir quan s'acostaven, després d'atravesar Nou Lluçma per l'avinguda Gaspar Oliver, entre blocs de vivendes de quinze pisos, a les Rondes Antigues, on una família que atravesava per un pas de vianants acabava de ser atropellada per una caravana de tot-terrenys que es dirigia a fer carreres de cross per les dunes desertes de l'Espai Protegit d'Es Trenc.

Mentre, Helga escoltava les notícies insulars que, pels auriculars del taxi, li arribaven saltejades amb ritmes discotequers i polques bavareses: -El jutge declara demostrat que els set polítics del partit governant, el Partit Progressador Popularíssim, havien conspirat per subornar els opositors i obtenir ingressos il·legals a l'afer de l'interès públic de les Megadiscos, però declara prescrits tots els càrrecs... Els set exconsellers es presentaran a les pròximes eleccions... Troben suïcidats catorze portaveus de grups ecologistes (cosa, afegeix el locutor, que sembla confirmar l'ancestral relació d'aquests extremistes amb sectes alienants) ... L'Ajuntament de S'Arenal-Lluçmajor aprova la declaració d'interès social per construir una mega discoteca de trenta-mil places a Capocorb: les restes talaiòtiques es conservaran com a atracció a una pista de retro tribal dance amb hologrames de miotagus i foners, que servirà per augmentar el turisme de qualitat... El Conseller de Turisme i cultura del govern local, el Doctor Jaume Goebels, condecora set parelles d'avis que encara parlen català entre ells: Vosaltres -Helga sent la seva veu pels auriculars- sou la millor prova que la llengua indígena pot conser-

var-se sense aquelles imposicions i normes que encara demanen quatre fanàtics, que les decisions que va prendre fa setanta anys el nostre partit, que de llavors governa, de reciclar el partit governant amb l'admissió massiva d'alemanys i adaptar l'escola i la normativa lingüística a les necessitats del futur europeu va ser un èxit: tots parlem alemany i espanyol, però aquest curiós i entranyable dialecte que vosaltres parluu ningú vos ha prohibit mai que el parreu a la intimitat, sempre i quan no l'imposeu parlant-lo en públic que és mala educació i ignomínia... Per tal de facilitar la nova ampliació fins trenta mil places del club nàutic de S'Estanyol i Sa Ràpita l'autoritat ordena traslladar el monument als resistents, un grup de radical ecologistes que, el segle passat, retardaren trenta anys la segona ampliació. El monument s'instal·larà ara a una placeta del Port Nuclear de S'Estalella... Quinze mil joves inconscients s'enfronten a ganivetades en coincidir mentre uns anaven a la Feria de Abril i els altres a la festa primaveral de la cervesa, dues de les més arrelades manifestacions de la cultura pròpia i cosmopolita de l'illa, fomentades pel bon seny de les institucions, els governants eriden a la calma i la convivència... El sector hotel·ler anuncia que enguany tornarà a batre un rècord de turistes, amb més de trenta milions de visitants en paquets tot inclòs, així i tot, lamenta que enguany també ha baixat la despesa turística per càpita... I, escoltant tot això, mentre el taxista es veia venir que l'embós s'estenia pels barris espanyols de pisos i pel case antic de la vila, aquelles seculars cases de pedra ocupades quasi totes pels més rics i estrambòtics alemanys, Helga es va adormir, i va somiar:

Segona part

Baldament una de les cintes transportadores no funcionàs, Helga Salvà von Rossenmüller no havia estat més de deu minuts per travessar les dependències de Son Sant Joan, que començaven a semblar un monument quan estaven a punt de complir-se cinquanta anys de la seva construcció, després de quinze anys de crisi d'aluminosi del ciment a l'antiga i gegantina terminal. Aquesta era més petita, feia anys que les xifres de passatgers estaven estabilitzades i Mallorca no rebia més de sis milions de turistes

anuals d'ençà que allò que els llibres escolars d'història anomenaven el nou consens de la primera dècada del segle havia iniciat un tomb radical al model polític, econòmic, turístic, territorial i cultural de l'illa, i havia encetat el camí per fer-ne el que era ara, un estat autònom confederat de la Unió Europea.

Mentre el tren partia de l'Aeroport cap a l'estació d'enllaç de S'Arenal va saludar, a l'altre punta del vagó, en Rafel González Obrador, un altre llumajorer a qui veia a vegades a Frankfurt, on feia classes d'arqueologia: havien fet plegats el vol i ell li havia explicat com anava la quarta fase de les excavacions a Capocorb: el que era ja el jaciment neolític excavat i visitable més extens del Mediterrani occidental estaria en pocs anys excavat en la seva totalitat, i podrien posar-se mans a l'obra amb algun dels altres indrets de la ruta talaiòtica del Migjorn que anaven més endarrerits: i començava a ser necessari repartir un poc els quasi cinc-cent mil visitants anuals, que mantenien el museu i les excavacions, però començaven a ser massa.

El tren va submergir-se baix de l'avinguda descendent que havia servit per estructurar urbanísticament S'Arenal Nou cap a la meitat del segle, després de la reconversió, coneguda també com els anys dels barrobins, o la desbalearització: ara a S'Arenal cap casa feia més de quatre pisos, ni cap carrer menys de vuit metres d'amplada, ajardinats amb espècies autòctones d'acord amb les directrius d'habitabilitat mínima. Es debatia encara feblement si calia augmentar les vint-mil places del club nàutic, però la idea veneciana, que li deien perquè s'havia pres l'exemple de les limitacions d'ocupació d'aquella ciutat, la que no ens convé, i qui en vulgui que ho pugui al preu que està, semblava dominar.

Ja a l'estació, Helga va deixar partir un expres turístic per agafar el més lent que s'aturaria al polígon industrial: volia poder veure per la finestra el paisatge de vinyes, ametlerers i garrovers. Tant els turistes més selectes com les botigues de productes de luxe d'arreu del món es disputaven aquells productes, conrats segons tècniques ecològiques i artesanes tradicionals combinades amb noves tecnologies de manipulació, i ben publicitats per confederacions pàgines i institucions. Semblava mentida que l'agricultura,

ara tan rendible, hagués estat a punt d'extingir-se un segle abans a Mallorca, que aquells paisatges esplèndids haguessin pogut no existir, tornar com aquell llumajoret on s'aturaria el tren pocs quilòmetres abans d'arribar a la vila, i que era encara un barri d'exiliats centreeuropeus, jubilats de no gaire luxe.

Va posar-se, mentre el tren partia, els auriculars per tornar a escoltar el Magníficat d'Arvo Pärt que podria escoltar en viu a l'església de Sant Miquel interpretat per l'Orquestra Simfònica de Llumajore i el Cor Amics de la Música com a cloenda del quarantè festival de música religiosa. De fet, era per això que hi anava, son pare havia dirigit el festival durant tres dècades i demà, al concert, li retien un acte d'homenatge, per això havien triat aquella obra pel programa, i inaugurarien a l'Espai Gran del Claustre, una doble exposició sobre intèrprets locals i grans moments del Festival, que la UNESCO havia declarat d'interès planetari... i per això ella tornava quasi d'amagat a la vila interrompent per uns dies la redacció de la seva tesi doctoral sobre rastres de vocabulari i sintaxi castellanes al català de Mallorca, un treball que l'havia feta viatjar sovint pels llibres i els enregistraments dels arxius cap a l'illa del passat canvi de segle, quan l'imperialisme lingüístic espanyol, les transformacions socials, l'immigració i l'actitud dels sectors més poderosos i els més incults de la societat illenca havien fet témer l'extinció lingüística d'un català que, amb prou canvis, i a partir de les orientacions socials del nou segle, aquell ecologisme de la pluralitat cultural, havien obert el camí cap a la realitat actual, la d'una illa on conviuen molts d'idiomes i cultures, però o la vida social tenia com a llengua franca el català. L'havien convidat a fer una conferència sobre aquest tema a la Biblioteca Miquel Bezares, i a ella li feia il·lusió que la presentàs el seu company d'escola Antoni Crespo Santandreu, que acabava de ser anomenat subdirector del Centre Cultural Sebastià Alzamora i li havia enviat per fax el darrer capítol d'una novel·la històrica, una història d'intriga prou ben documentada, sobre corrupció política i urbanisme del segle anterior, basada, deia ell, en fets i personatges reals... I bressolada pel zumbeg del tren i els verds de la primavera a l'illa es va adormir quan el

tren s'acostava a la vila, frenant ja per aturar-se a l'estació ferroviària Batalessa Mascaró, soterrada baix d'un parc a uns cinquanta metres del venerable Passeig de Jaume III.

I segurament va somniar una altra Helga a un altre dels molts Lluçmajors possibles, ja que, al capdavant, el futur només està escrit als contes, i als somnis, i serà, amb un poc de sort, allò que en volgüem fer, com un promig de somnis, idees i atzars...

Entre tant, però

El present sembla de vegades que no està per somnis ni utopies. I ells, els de sempre, en fan de les seves. El PP envia cartes electoralistes als residents alemanys, i per l'Ajuntament es conta que la traducció a l'alemany l'ha fet en horari laboral i arenaler un funcionari que pagam tots, també els qui estam a l'oposició i no tenim servei de funcionaris traductors ni subvencions per no anar d'excursió a veure el Mallorca. El que és cert i irrefutable és que el PP acaba de treure un fulletó de propaganda electoral que es diu *El millor Lluçmajor 1991-1999. El mejor Lluçmajor*.

El contingut és de faula (per exemple diu que han fet no sé que que "evita el vertit d'aigües..." el vertit? això és bon mallorquí i normalització lingüística) i ho és sobretot perquè comença dient que és informació, quan és pura deformació propagandística quan no mentida punyetera (el PP municipal té els sants collons d'atribuir-se la remodelació de Ses Escoles, que és una mica passar l'arada davant els bous, i un molt fer no-res aquells que sí que s'han currat el projecte, la reivindicació i les mogudes, patrimonialitzar políticament un mèrit passiu, de qui ha anat més a remolc que portant les vexil·les). Mirau la foto de la rotonda del camí del cementeri: el que mostra de molí i amplària i el que no mostra d'estretor i urbanisme suburbial... Esper que les oposicions facin llenya i sang amb aquest afer innoble. I ho esper sobretot pel llautó desvergonyit que mostra. Si és que són previsibles. Aquesta mateixa secció va tractar al seu moment d'una pressumpta campanya publicitària municipal de no se sabia ben bé què, pagada amb els doblers de tots i que és deia, mirau, mirau. *El millor Lluçmajor*, que és el mateix eslògan que

ara usen per fer propaganda de partit ja amb les sigles i la gavina voltonera. Per més o menys el mateix, el PP d'Inca ha hagut de retirar una campanya. Usen els nostres doblers per rentar-nos la cara i ni se n'amaguen ni dissimulen. Tan poc ens respecten. Tant respecten el joc net democràtic i les institucions que governen i representen. Pensau-hi, hora de votar, hora de parlar-ne. Es tracta del nostre present, dels nostres futurs. Del Lluçmajor que volem per nosaltres i pels qui ens han de venir a darrera. I, també, una qüestió de dignitat, del benentès respecte mínim que ens convé aprendre d'exigir.

Helga Salvà, endormiscada dins un taxi embossat a una autopista que passa per un suburbi, o al seient d'un tren que s'acosta a una estació envoltada de parc, es remou inquieta i es desperta. ♦

Gorg Blau de Viatges

**OFERTES
ESPECIALS
LLARGUES
DISTÀNCIES
CIRCUÏTS
PER EUROPA**

C/. Mallorca, 2 - Fax: 971 44 50 35
Tel.: 971 44 50 42 - 971 44 50 43 (S'Arenal)

Mamà, i tu,
què vols ser
de gran?

**PLANS
de PENSIONS
"SA NOSTRA"**

La seva resposta, en bones mans

**"SA
NOS
TRA"**

CAIXA DE BALEARS

Acompliment de la tasca

Damià Roig

Molt possiblement el lector d'aquestes ratlles és preguntant sobre l'atreviment de les mateixes. Nosaltres compartim aquesta posició, a la qual sols trobam resposta en la benevolença dels responsables d'aquesta revista. Aquests petits comentaris, en som ben conscients, estan confeïts des de les nostres limitacions i parcialitats. Configurats, com molt possiblement tot el que és humà, a partir del desitjos, de les il·lusions i també dels problemes, i situacions que ens han estat donats viure. I encara més no és possible abastar tots els aspectes que seria desitjable dur a aquestes pàgines. Confiam en la comprensió del lector.

Ara que assistim a la culminació de l'obra del Dr. Font i Obrador entenem que és molt apropiat retornar als inicis per poder tenir una visió panoràmica del seu projecte.

I en el moment d'iniciar els nostres comentaris ens ha paregut necessari recuperar el que diuen alguns dels presentadors dels diversos volums. Així, paraules del Pare Batllori del pròleg al primer volum "La decisió i l'ardiment no, li han mancat. La capacitat tampoc"... "L'interès per la història local, lluny de restringir la visió històrica, l'eixampla en el temps i l'espai"... Igualment ens diu "apareix un autor que ha ultrapassat el que el seu mestre Jaume Vicens i Vives en deïa... història romàntica".

Federico Udina Martorell: "todo ello le permite trazar un cuadro socio-económico..." "el autor ha sabido reunir todos los documentos que podían ser más significativos y concluyentes, acomodándolos a una estructura temática científica, perfectamente válida"... "necesitamos buenas historias... con la aplicación de determinantes socioeconómicas, como las que nos ofrece..."

Vicenç M. Rosselló Verger: "... fets i dades que sense la tenacitat del Dr. Font romandrien amagats"... "Portam dos-cents anys de resistència o d'agonia. Vosaltres, cars lectors, decidireu a la llum dels volums d'aquesta Història".

La Història per a què?

L'ésser humà fa la seva vida, construeix el seu món en una interrelació, en una mútua influència entre el passat, el present i l'avenir. Entenem que en la continuïtat de la vida no hi ha unes ruptures totals: una discontinuïtat absoluta. Sempre hi ha una contemporaneïtat entre aquelles tres dimensions. Si aquesta mútua influència no es donés és quan hi ha el perill de despistar-se, ja que llavors la

Miquel Mataró, un batle a l'altura de la nova època

persona no sabria d'on ve, on està, i cap on s'encamina; i la Història és un element imprescindible per a aquesta orientació.

El P. Batllori -el recordam com si fos avui, ja que era la primera vegada que podíem escoltar la seva paraula d'erudit i de savi- en la presentació del primer volum al Teatre Recreatiu argumentava quant a la categoria de les arrels humanes, de la necessitat d'estar arrelats en la realitat pròpia, i de la inconsistència de la persona desarrelada. L'arrelament és l'única possibilitat de la persona per poder obrir-se a la universalitat de la humanitat.

Però les arrels no són per a elles mateixes: són per a l'espiga i per a l'arbre. L'arbre afineat a les arrels es desenvolupa, creix, vertical cap al cel, cap a l'aire, s'expandeix cap a la vida i desplega les seves potencialitats.

L'arbre és aquí expressió de la vida, de la fecunditat de la terra. Per ventura no és l'home fill de la seva terra?

Les arrels com les que possibiliten el desplegament i la transmissió la vida. La història com la transmissió de la memòria. Però d'una memòria com a potència, com a força. I en aquest sentit reivindicam la necessitat de la història, la necessitat de la memòria. Necessitam saber el camí recorregut, i com ha estat recorregut, quin camí s'ha fet i cap on va, sols així serem capaços de saber on ens trobam i poder caminar propiament amb sentit i significació: proseguir i, si és necessari, corregir oportunament.

És necessària la coneixença de les experiències viscudes, són qüestions que interpel·len la nostra responsabilitat de persones davant el destí del nostre poble, sols si som capaços d'assumir, de reconèixer i de continuar la pròpia història, sols si som capaços de donar vida a aquest procés ens humanitzam.

Cada generació és necessari que pensi de nou, que recrei, que contextualitzi, amb la densitat dels materials històrics, el seu món. Aquests són els instruments que el Dr. Font i Obrador posa al nostre abast perquè exercitem la nostra tasca, la nostra obligació, es a dir, cultivem la nostra dignitat de ciutadans.

Des d'aquesta posició llegim, per exemple, la transmissió dels fets de la reforma de la Plaça, com una crida a la construcció d'un "poble". Sense veïns no hi ha poble, no hi ha comunitat. Perquè hi hagi poble hi ha d'haver comunicació, i per tant la necessitat d'un espai agradable, adequat, estètic, mínimament apte per a la trobada i l'intercanvi, un lloc que facilita el passeig i la conversa, on ens saludam i comentam les notícies, ens interessem uns pels altres i on també practiquem la conversa planera que obre, però, les portes de la coneixença i de la mútua confiança i estima.

I això ens ajuda a adonar-nos que, vulguem o no, som interdependents i descobrim possibilitats i necessitats d'accions comunes.

Què ens diu el projecte de la Plaça? Que un poble es saber exercitar l'art de viure junts. Que tenim necessitat, avui, de recuperar espais on sigui possible escoltar i parlar, on sigui possible descobrir que tenim coses en comú.

És una lliçó per avui, de la necessitat de construir, també, espais físics on sigui possible un desenvolupament humà qualitatiu. Resalta la indefectibilitat de plantejar-nos la interdependència entre: urbanisme i humanisme.

Per què, sinó, ens parla de S'Arenal? per què recupera aquells documents? per què ens parla d'aquelles il·lusions?, llegim: "mallorquinismo..." "llegir a ser un lugar delicioso y atrayente...", i ens parla de la imaginació. No em de tenir por d'imaginar, és necessari tenir present que tota realitat abans de dur-se a la pràctica ha estat una imaginació, un somni, una anticipació d'allò que pot ser real. També, llavors, ja es parlava de turisme. I sobre la realitat d'aquell somni, sols dir que cada un, quan es desperti, si no li agrada la realitat, que hi participi en el canvi, però mai el conformisme i l'acceptació passiva del que creu millorable.

I així podríem seguir sobre el que ens transmet sobre l'ensenyança, sobre

"La Chata", tia del Rei Alfons XIII, aclamada en la seva visita a la nostra vila

l'amo J.A. Mojer, sobre les finances del Municipi i tantes altres que, ara, no podem abastar.

Aquesta memòria que ens aporta la Història, no és sols un mer record de coses passades, ens ajuda a fer sorgir la potència per no quedar sotmesos a l'esdevenir mecànic d'uns esdeveniments, i ens possibilita discernir i desvetllar la realitat de les coses, fent factible la innovació, l'anar passant a poc a poc, si voleu, des d'una abstracció teòrica fins a les possibilitats de l'actuar concret adaptat a la realitat. Sols en la mesura que som capaços d'afrontar i alleugerir les mancances del nostre món ens feim humans.

Així volem recuperar el què és actualitzar l'arribada del Ferrocarril: el Dr. Font i Obrador ens posa al davant l'empenta de Lluçmajor, la nombrosa subscripció d'obligacions, i la forma en que l'economia marca el ser de la societat... "nos abria al futuro..." "un sueño hecho realidad" "instrumento de civilización y prosperidad".

I quan ens parla de fora-vila i de l'agricultura, ens actualitza les repercussions de la maquinització i de la mercantilització del camp, i de la innovació de la màquina de pelar ametles, i de la millora de les novetats i canvis introduïts des de Lluçmajor. També convé referir-nos al que ens transmet de la industrialització del nostre poble. Ens diu: "Lluçmajor una vez más no iba a la zaga".

Hi trobam la valentia, el coratge dels llucmajorers que no es deixen vèncer, miren de treure el millor, adaptant-se a les característiques del terreny i de les situacions que han de viure... basta mirar els nostres camps i brollarà l'admiració i el reconeixement pels nostres padrins. Però apunta sols a això sols la lectura que ens presenta el Dr. Font i Obrador?

No és suficient una lectura de remembrança, sinó d'actualització. Qui no hi veu una empenta pel aquí i ara? una nova crida a una nova resposta a les necessitats actuals?

Per tant, la història en actualitzar aquest tipus de memòria, en desvetlla que la lògica d'aquesta memòria és, precisament, la de posar-nos en camí: l'ésser humà és hi ha de ser el Senyor de la Història. En aquest sentit aquesta memòria esdevé perillosa, aquesta memòria (de la història) apunta a la nostra responsabilitat, perquè és la que fa possible la pregunta essencial, inquietant i desvetlladora de la pròpia identitat ja que serà molt distinta la nostra posició si ens consideram els hereus, i els continuadors d'una determinada cultura que comporta un tipus de projecte socio-polític.

Però avui no es vol recordar, o millor dit, hi ha interessos "interessats" en no recordar, en que ningú recordi, perquè la memòria ens posa al davant les tasques del present, com la conjunció del passat i del futur, com el lloc de donar compliment als projectes, completar el que resta inacabat, reconduir els errors, impulsar el que fa falta. El present, per tant, no és un presentisme buit, efímer, desconex, insustancial.

D'aquesta forma el Dr. Font i Obrador ens aboca davant la construcció del monument al rei Jaume III, i ens parla que es va dur endavant mitjançant la col·laboració de corporacions, institucions i personalitats, és a dir, no va ser un acte aïllat d'uns pocs interessats. Ens parla, a més, de subscripcions populars i

L'orgue parroquial fou inaugurat el 1912, amb una cerimònia presidida per Mn. Antoni Maria Alcover. El projecte era obra de Mn. Miquel Salvà i Llompart, el capellà Cànaves i el fuster era mestre Biel Mir del C/ Nou. L'orguer va ser n'Antoni Cardell "Alegria".

Recordança del Comte de Romanones. Els liberals es commogueren quan sortí al balcó de La Forca.

de tómboles. Es atrevit, doncs, parlar de consciència de poble?

I que això no és una lectura esbiaixada, ho podem veure, quan hi trobam que recalca la "...seva significació i la seva transcendència"... paraules que tornam trobar en el discurs de Mossèn Alcover; i en la redacció del document quan la primera pedra, escrit també en "mallorquí". Per si encara quedàs cap dubte sobre la seva significació, ens transcriu l'escrit de l'arquitecte autor del projecte... "noblesa i actitud decidida... d'aquell home perseguit i obligat pels poderosos de la terra". No hi ha aquí una vegada més reflectida la consciència de ser quelcom propi, distint...?

En una altra part en parlar-nos de... "la cultura y la historia patrias", ens recorda que el Municipi és present en totes les manifestacions del record al rei Jaume II, al qual no fa gaire, ens el definí com el pare del nostre poble. Per què aquesta presència si no es té consciència de res? A la vegada, també ens recorda la presència de Lluçmajor en la celebració de 6 segle de la mort de R. Llull.

Entenem, dins aquesta línia, que no és una casualitat que el Dr. Font i Obrador ens parli del secretari del nostre Ajuntament D. Guillem Aulet Pericàs "es secretari Masdeu", tant en el seu paper decisiu per a l'arribada del tren a Lluçmajor, conscient de les conseqüències que per al progrés del nostre poble significava, amb aquella visió que "nos abria al futuro"... "ve acercarse con tan importante instrumento de civilización dias de gloria y prosperidad".

No li basta això, i encara en altres parts ens parla de la personalitat cabdal d'aquest llucmajorer quan ens diu, després de moltes altres de les seves actua-

cions, que "fue el alma de la Mancomunidad de Ayuntamientos Rurales de Mallorca de 1919". Aquella Mancomunitat que fou l'oposició acurada contra el caciquisme d'aquells anys i la gran aposta per la regeneració cultural i política de la nostra societat, ja que no es reduïa tan sols a la defensa d'uns interessos econòmics, sinó que volia lluitar contra la ignorància, i aconseguir l'aixecament de les energies de tots els ciutadans i coordinar els esforços per damunt d'interessos parcials. És un motiu de orgull tenir un fill del poble que hagi pres tal compromís.

No és una crida clara a actualitzar la seva postura atenent com ell els aspectes materials, culturals i polítics de la nostra societat?

Per què el Dr. Font i Obrador al recuperar la nostra memòria col·lectiva, recupera aquests textos? per què no els escamoteja?

La Història, si és així, no és la simple recordança d'uns fets passats, una simple nostàlgia, sinó que al posar-nos al davant els fets com uns homes determinats afrontaren la seva realitat, es converteix en mestressa de vida, ens mostra que no hi ha una inevitabilitat cega, indefugible de les coses, sinó que és l'ésser humà qui decideix.

El Dr. Font i Obrador en parlar-nos d'injustícies, de sometiment, de poder, de submissió, ens està oferint una memòria que presenta aquelles dimensions que permeten jutjar, formar criteri, crear autonomia, ja que ens ajuda a fer sorgir la potència per no quedar sotmesos a un esdevenir immutable i cec de les coses (que moltes de vegades no és res més que l'expressió d'uns interessos que volen restar ocults perquè són imprementables a la societat), i que una vegada destapat ens dona l'oportunitat per exercir aquelles magnituds que l'antropologia considera propis de l'humà: projectar i innovar.

Avui és especialment necessari recordar-ho quan ens trobam inmergits dins una ona aclaparant de l'anomenat pensament únic i unilateral techno-econòmic.

Per tant, ens agradaria poder considerar la història com a narració. La narració, categoria avui recuperada pel pensament actual, com a construcció de l'ésser humà no és una simple reconstrucció de fets passats, sinó expressió d'experiència humana, una interrelació vivent del que ja ha estat i el que ara és. Aquesta narració (història-memòria) és alliberadora, desvetlladora, ens desperta ja que ens diu no sols a oposar-nos i a resistir, sinó a desplegar la nostra identitat legítima com a poble. Com a poble capaç d'alguna aportació significativa a la humanitat de les persones. A la humanització del nostre món.

És ben clar, en conseqüència, que la pèrdua de la memòria (de la història),

Carrossa de Santa Catalina Thomàs en la seva canonització. Novembre 1930

entesa en aquest sentit, no és sols la pèrdua d'un passat considerat inservible per a l'avui, sinó que afecta a la capacitat per a la construcció del futur, afecta a la construcció de la pròpia personalitat i és un factor clau per a l'alineació humana.

La pèrdua actual de la tensió entre els orígens i la construcció del futur és una de les defallències, de les mancances més greus -i que seria necessari urgentment reparar- del temps actual. Avui per tot arreu s'aprecia un cansament, una atonia, una falta d'il·lusió i d'un compromís orientat i durable.

Sols una memòria de les injustícies, dels inacabaments, de les frustracions, de les dominacions, de les manipulacions, pot ser una crítica valuosa de les contradiccions actuals. La memòria exigeix canvis, transformacions, projectes... això, si és d'aquesta forma, ens aboca davant la responsabilitat personal sobre quin tipus de memòria cultivam. Ens agradaria saber encoratjar cap a una memòria crítica propositiva.

Esperam que el Dr. Font i Obrador no estigui en complet desacord amb aquesta assumpte de la seva obra, en quant aquests senzills comentaris sobre les potencialitats de la seva obra. Aquesta confiança està fonamentada en els darrers "rumors" que hem sentit.

Just acabades d'escriure aquestes ratlles, acabam d'assabentar-nos que el Dr. Font i Obrador ja està engrescat en un altre projecte. És una nova curolla, -mai més ben dit- com aquella idea que no deixa viure al qui le té fins que l'ha feta realitat. Un nou projecte que ja bull en el seu cap i en el seu cor. Sense el cor no és possible engegar una tasca semblant.

Es tracta de refondre la seva obra per fer-ne un instrument manejable per a l'ensenyança als joves. Una altra vegada el Dr. Font i Obrador, clarividant, apun-

ta a l'esdevenidor, al futur del nostre poble. Aquest pot ser un projecte de conseqüències importants i eficaces, ja que aquesta memòria històrica que ens fa present ens ha d'urgir a respondre a les situacions actuals de forma crítica (amb criteris), capacitar-nos per a una resposta adequada i, per tant, eficaç.

Hem de saber dirigir els esdeveniments, no sols deixar-nos dur al vaivé d'ells, sense cap direcció. Si no tenim cap meta, cap valoració per a la nostra cultura -entesa amb el sentit ample que se li dona actualment-, cultura que sols es real en la mesura que es fa present en la història que anam vivint, no hi ha possibilitat de donar contingut, sentit i significació al nostre ésser com a poble.

Sols si hi ha finalitat, meta, objectiu, somni, imaginació, hi ha esperança, i val el compromís i l'esforç perquè estan plens de sentit i de densitat real: ja que innoven, fan present una realitat que abans no existia.

Per tant, si tenguéssim autoritat o competència, que no en tenim, animaríem al Dr. Font i Obrador a no defallir en aquesta nova obra que s'ha auto-imposat. Però el que si podem fer es manifestar-li -i volem fer-ho públicament- el nostre agraïment perquè ofereixi als joves aquesta memòria capaç de recrear i contextualitzar, críticament, a cada generació, el compromís amb el seu ésser propi personal i amb l'ésser del seu poble.

Una Història que sigui un projecte, per a realitzar en comú, cap a la completa humanització de l'ésser humà.

Una necessitat urgent i indefugible.

LLUCMAJOR
ARENAL
BADIES
S'ESTANYOL

SOM COM TU

VOLEM UN POBLE PER VIURE I CONVIURE

FEIM FEINA PER:

La Pau

La Justícia Social

La solidaritat

La seguretat ciutadana

La seguretat al treball

La cultura

La pagesia i l'agricultura

L'ecologia

El transport públic

La gent gran i les pensions

La joventut

L'esport

i perquè fan falta Escoles segures, instituts, Casals Culturals i de la Joventut...

per la regeneració democràtica

i per la llibertat

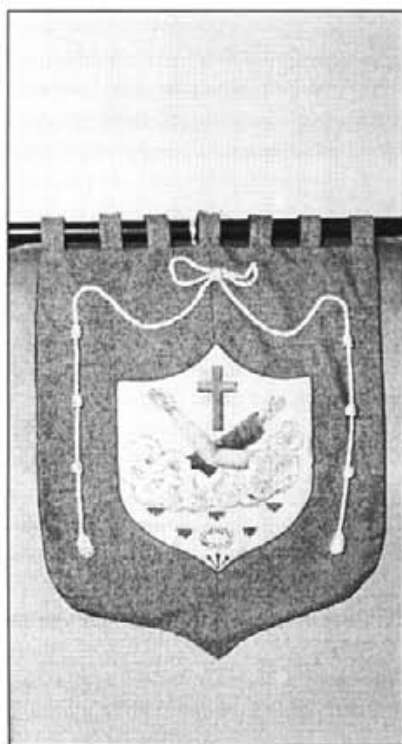
Confraries de Setmana Santa a Lluçmajor (i IV)

Llorenç Mascaró Company

Confraria de Penitents de la Joventut Seràfica

L'actual confraria que rep el nom de Confraria de Penitents de la Joventut Seràfica, és una reminiscència que ha perdurat dins la història de la Ciutat de Lluçmajor d'aquest segle fins als nostres dies; de la brillant i antiga, en el seu temps, associació de la Joventut Seràfica, la qual ja funcionava l'any 1920, essent el superior del Convent el P. Esteve Amer i director de l'associació el llucmajorer P. Antoni Mòjer.

L'objecte de l'associació era promoure la formació social, cristiana, cultural i recreativa dels joves llucmajorers. En un principi pels actes culturals i recreatius que s'organitzaven s'aprofitava el corredor que va al Cor de l'església Conventual. El 1929, essent superior del Convent dels Pares Franciscans el P. Cristòfol

1r estendard de la Confraria de Penitents de la Joventut Seràfica

ria ha aconseguit reviscolar hi ha començat una nova etapa de cara a aquest nou mil·lenni, és una Confraria amb aires nous, amb una directiva jove amb ganes de lluitar, que en cap moment ha escatimat esforços per dur endavant la Joventut Seràfica. Les seves principals finalitats són a més de participar de manera activa i digna en els actes litúrgics i processionals de Setmana Santa, tendir a una millor formació religiosa i social dels seus confreres i a una vivència més autèntica de les commemoracions de la Passió i Mort del Senyor; també fomentar la veneració de la Santa Creu i desenvolupar i mantenir un clima de confraternitat entre els confreres tot inspirant-se amb l'esperit de Sant Francesc d'Assís, amb projecció social cap a la resta de la comunitat cristiana. La Confraria de Penitents de la Joventut Seràfica radica al Convent de Sant Bonaventura de Lluçmajor. A l'actualitat consta d'uns 325 confreres.

Esteve i director de la Joventut Seràfica el P. Vicenç Coll, es va bastir el nou saló de l'associació. El 1931 és nomenat superior del Convent el P. Macià Horrach i el P. Cristòfol Esteve quedà com a director de la Joventut Seràfica; es dins aquest mateix any, quan la Joventut Seràfica emprèn una brillant etapa de formació del jovent d'aquells anys en tots els caires humans i religiosos. El 1941, el P. Cristòfol Esteve és destinat a Madrid i substituït com a director de la Joventut Seràfica pel P. Sebastià Amengual.

Fou el 1946, quan per obra del P. Sebastià Amengual nasqué l'actual Confraria de Penitents de la Joventut Seràfica; entre els anys 1944 i 1955, aquesta associació va continuar mantenint-se en les seves activitats formatives; però iniciant una irreversible i lenta decadència fins que l'any 1955, moment en què l'activitat arribà a ésser pràcticament nul·la.

A la dècada dels 70 va començar a florir novament i el 1994 es reorganitzà. Aquests darrers anys la Confra-

2n estendard de la Confraria

3r estendard commemoratiu del 50 aniversari de la confraria de Penitents de la Joventut Seràfica

Indumentària

Túnica de color negre, cenyida amb el cordó de Sant Francesc blanc amb tres nus, fermat a la part dreta.

Caraputxa negra amb l'escut de la Confraria sobre fons blanc, amb el seu contorn brodat amb fil morat. Al centre hi ha una creu de color marró, amb els seus caires negres i resplendors grocs, dos braços creuats, un sense màniga i l'altre amb màniga de color gris, damunt una boira brodada en fil de color de cel. A més hi ha representades les 5 llagues de Déu, la corona i els tres claus amb fil negre.

Capa de roba aspra i gruixada de color gris.

Sabates oscures, guants blancs i ciri de llautó daurat.

Els confreres que van enmig guarden l'ordre i porten una creu de fusta, les quals són propietat de la confraria.

Estandards

El primer és de la data de la fundació de la Confraria, és de l'any 1946. És el més petit de tots i està confeccionat amb tela de llana de color gris, i hi ha pintat l'escut de la Confraria.

El segon és del decenni dels anys 60, és fet per encàrrec del Pare Baltasar Cloquell. Confeccionat amb tela de vellut gris i du brodat l'escut de la Confraria.

El tercer és commemoratiu del 50 aniversari. Té forma de gallardet i és de l'any 1996. Fou confeccionat a partir del dibuix original del prestigiós pintor llucmajorer Joan Calafat Tomàs, per les Germanes Zeladores del Culte Eucarístic de Palma. Amb fons morat; mostra motius decoratius i brodats amb fil d'or i pedreria. Al centre hi figura l'escut franciscà a l'oli sobre tela. A sota d'aquest escut, i també obra del mateix autor, l'escut de la Ciutat de Lluçmajor.

Al revers sobre tela de seda color lilós hi porta escrit: "Confraria de Penitents Joventut Seràfica-Lluçmajor, 1946-1996".

Passos

Dijous Sant

Pas de la caiguda de Jesús

La imatge porta túnica morada amb cordó daurat. Tot el conjunt des-

*Grup de Tamborers i Pas de la caiguda de Jesús
(cortesia de la Confraria)*

cansa sobre una plataforma amb rodes coberta amb tela de color gris, tot ell envoltat pel cordó blanc franciscà. A la part frontal, el pas porta un escut esculpit en fusta amb els emblemes franciscans.

Divendres Sant

Pas de la Santa Creu

Es una modificació del Pas del Dijous Sant, realitzada per l'actual Junta Directiva i que participa a la Setmana Santa llucmajorera des del 1998. Va ésser benèit el dia 10 d'abril de l'any 1998, per el P. Sebastià Rosselló Horrach, Tor.

Sobre la mateixa plataforma hi desfila la Santa Creu, objecte de veneració de la Confraria. D'aquesta creu hi penja un llenç blanc. Aquest pas és ben humil tal com pertoca a l'esperit franciscà.

Grup de tamborers

En els darrers anys la Confraria ha disposat de tamborers per facilitar als confreres dur el ritme del pas. El primer de tots, el 1995, va ésser Joan Barros Oliver.

Altres objectes

La Confraria a més disposa d'una vara niquelada rematada amb l'escut franciscà, a més de setze creus de fusta. Es tradició que qui porta la vara, un cop acabada la processó, la depo-

siti al seu lloc fent-li una besada.

Així mateix, la confraria disposa d'una Creu Rústega que és portada per un confrere a la processó del Divendres Sant. Aquesta Creu desfila amb llenç blanc i una corona gran d'espines envoltant la Creu.

*Pas de la Santa Creu
(cortesia de la Confraria)*

Banda de Música de Lluçmajor

La Banda de Música de Lluçmajor, fou fundada l'any 1842. L'Ajuntament de Lluçmajor acordà el dia 2 d'abril del mencionat any crear una escola de música. La creació fou aprovada per sessió plenària el dia 16 d'abril de 1842, essent batle Joan Caldes, acordant-se utilitzar el fons de la Milícia Nacional, destinant-lo a la creació d'una escola amb 24 alumnes.

Un acte del ple celebrat l'11 d'abril de 1890 revela l'existència a finals del segle XIX, de 2 bandes de música, una dirigida per Gabriel Verdà i l'altre dirigida per Rafel Rubí.

El 1920 s'uniren per primera vegada les bandes dels 3 partits polítics (conservador, dirigida pel mestre Antoni Jordi "Cotó"; Liberal, dirigida pel mestre Damià Font "Peixet" i Maurista, dirigida pel mestre Miquel Tomàs "Calons"), amb motiu d'un festival celebrat a la plaça de Sant Bonaventura. El 1921 el batle Miquel Mascaró Monserrat decretà l'unió de les 3 bandes, formant així la Banda

Estendard de la Banda de Música de Lluçmajor

de Música de Lluçmajor, amb una quarantena de membres, i s'acordà que la dirigiria quatre mesos cada director.

Així fou en un principi, després dirigiren un any cada un d'ells. La primera funció que realitzaren fou a la processó del Dijous Sant de l'any 1921.

Quan aperegué el moviment nacional, la Banda es dissolgué. S'organitzà aleshores amb la direcció del mestre Damià Font, una Banda al seurei de la Falange.

El 1947, patrocinada per l'Ajuntament nasqué una nova agrupació musical: "La Orquesta de Lluçmajor", amb la direcció de Pere A. Jaume Garí "Medeta". Aquest any la Banda estava integrada per 32 músics. La Banda sostenia una escola on s'ensenyava solfeig i instrument de forma gratuïta. Al mateix temps, participava a les festes cívico-religioses: concerts, cercaviles, etc. Passat un temps, els músics s'interessaven més per actuar en orquestres de ball que a la pròpia Banda, provocant aquesta situació que la Banda està a punt de desaparèixer.

La Banda de Música el 1992 (cortesia de la Banda de Música)

Banda del Partit Liberal, dirigida per mestre Damià Font "Peixet" (arxiu de la Banda de Música)

El 1970, el batle de la Ciutat de Lluçmajor Andreu Martí Burguera, veient la difícil situació de la Banda de Música organitzà una comissió de músics per intentar reorganitzar-la. Aquesta comissió estava encapçalada per Guillem Tomàs Ferretjans "Collet", el qual posà en marxa l'Escola de Música i al mateix temps contactava amb Miquel Llopis (professor del Conservatori de València) perquè impartís classes d'instruments. Posteriorment el va substituir Vicenç Castellano Alcaide, el qual segueix a l'actualitat al front de la direcció de la Banda. El primer concert que va dirigir va ser en l'homenatge popular al mestre director Damià Font Monseñat, l'any 1975.

Al llarg dels anys la Banda de Música de la Ciutat de Lluçmajor, ha actuat a tots els indrets de l'Illa. El 1986 participa a les Falles de València, especialment a la Falla Maestro Aguilar Centelles. L'any 1989 es celebra l'homenatge pòstum a qui va ser el gran impulsor de la Banda de Música, Guillem Tomàs Ferretjans, amb motiu de la festivitat de Santa Cecília.

A l'actualitat integren la Banda de Música uns 65 components, la major part són o han estat alumnes de l'Es-

cola de Música, que és la cantera de formació per la subsistència, per molt d'anys de la Banda de Música.

Indumentària

El vestit que normalment utilitza la Banda de Música a les processons no varia a penes la de l'home i la de la dona.

Es compon d'una camisa blanca amb corbata blau marí. Una americana també en to blau marí la qual du cosit en el butxacó superior l'escut de la Ciutat de Lluçmajor i a les dues solapes que forma l'americana dues lres musicals de color daurat.

Els homes duen a més, un pantaló del mateix color i teixit que l'americana. Les dones, per la seva part, duen una falda de les mateixes característiques quant a color i teixit que el pantaló dels homes.

Completant la indumentària trobam la gavardina; la seva forma és similar a la de qualsevol gavardina normal. És de color blau marí, du vuit botons daurats amb una lira musical gravada al seu centre. En el coll de la gavardina hi ha dues lres (una a cada costat) de color daurat, iguals a les que duen les americanes a les sola-

pes. Es completa la gavardina amb unes espatlles sobre les quals va cosit l'escut de la Ciutat de Lluçmajor. Aquesta prenda és idèntica tant pels homes com per les dones.

Estendard

Està format per una bandera de color blau clar, la qual du brodat en fil una lira musical de color plata i en el centre de la lira hi ha brodat l'escut de la Ciutat de Lluçmajor, amb els seus colors habituals. La lira amb l'escut ocupa el centre de la bandera i es troba envoltada per unes fulles de llorer brodades en fils verds, vermells i daurats. Envoltant aquest dibuix trobam unes grans lletres brodades en fil daurat amb les paraules BANDA DE MÚSICA DE LLUCMAJOR.

La bandera va subjecta a un pal metàl·lic cromat i a l'extrem d'aquest es troba enroscada una altre lira, també cromada i amb tons daurats i platejats.

El dia 1 d'abril de l'any 1982, va ser beneït a l'Església Parroquial de Sant Miquel Arcàngel de Lluçmajor, pel Reverend Bartomeu Fons. L'apadrinaren Joan de Vidal i Salvà (Baró de Vidal) i Enriqueta Polo Verdager,

Banda de la República dirigida per mestre Antoni Sastre Llopis (arxiu de la Banda de Música)

44

esposa de Vicenç Castellano Alcaide.

Música

Les obres que s'interpreten durant les processons del Dijous Sant i el Divendres Sant, són principalment les següents.

- ALMA DE ANGEL (sense autor)
- CRISTO DEL PERDÓN José Gómez Villa

- DESPEDIDA Rafael Llompart
- IN MEMORIAM Tòfol Barros Vidal
- JESÚS PRESO Emilio Cebrián
- MARCHA FÚNEBRE Chopin
- MATER MEA Ricardo Dorado
- MUERTE DE ASE E. Grieg
- PRESENTE Joan Xamena
- SANTA MARIA DE RIPOLL J. Lamote
- SANTOS LUGARES Ricardo Dorado

- VIRGEN DEL CASTILLO VIEJO Rodrigo Santiago

Concretament, a les processons del 1999, la Banda ha interpretat les següents obres:

- CRISTO DEL PERDÓN José Gómez Villa
- MATER MEA Ricardo Dorado
- JESÚS PRESO Emilio Cebrián
- SANTOS LUGARES Ricardo Dorado ♦

SEMAR

Industries Semar, s.a

C/ Tomàs Meserrol, 6 - 8
Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

La Sirena, S.A.

- Embolils
- Cuixols
- Formolges

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (Llucmajor)

Joan Monserrat, vida d'una escola a Lluçmajor (II part)

Rafel Garcerán Aulet

Joan Monserrat té vint anys quan, el 1909, tot just començada la seva aventura dins el Socialisme local, proposa a l'Agrupació, la necessitat de crear un centre de formació i d'alfabetització per als fills dels obrers, per tal d'aconseguir-ne una emancipació cultural. Aquesta escola, segons sembla, anys abans, va funcionar sota diferents aspectes. La idea fou estudiada per una comissió i el primer de novembre de 1909, l'escola fou fundada i va donar inici a les classes (diürnes i nocturnes).

Com a primer domicili va tenir una sala en un tercer pis que no reunia les condicions adients. El sostre de canyes excessivament baix, el feia obscur i antihigiènic. Els mobles i el material es reduïen a alguns bancs i pissarres, una taula grotesca... i res més.

En aquestes condicions, com he dit, va començar a fer classes amb el següent nombre d'alumnes: diürna, 10; nocturna, 20; però gairebé no havien transcorregut dos mesos i el nombre d'alumnes ja ascendia a 24 i a 36 respectivament, i al cap de mig any havia arribat a la xifra de 36 i de 44.

La memorada comissió va veure progressos semblants i va creure que s'havia de dotar l'escola del material necessari, i es varen adquirir els mobles indispensables com un globus terraqüi, esfera copèrnic i esfera armilar, alguns

mapes de grans dimensions, compàs, semicercele, taula de ministre i escriptori per al mestre, etc...

Era previst que l'escola formàs part de la casa del poble en un edifici més higiènic i més sòlid que també donàs cabuda a la cooperativa, a l'agrupació i a la joventut socialista. Hom preveia que hi hagués un jardí on s'instal·làs un gimnàs que servís d'esplai als nins que acudien a l'escola i un teatre que acollís dues-centes persones.

Aquest projecte, el de la Casa del Poble, el del jardí i el del gimnàs, va quedar en proposta, amb la qual cosa s'ha-

LLUCMAJOR

SERVEIS

INFORMATICS S.L.

LL
S
I

C/. Major, 107 - 07620 - Lluçmajor

Tel./Fax 12.07.97 - Mòvil 909.78.42.20

gueren de conformar que l'escola fos al mateix lloc.

Es trobaria ubicada, durant la major part del temps, a la plaça Major del poble, en el número 35. Aquesta escola, va acompanyar les dotze que ja existien a la vila, creades en la seva majoria en aquesta primera dècada del segle XX, algunes fins i tot amb més de cent escolars, com la dels franciscans o l'escola graduada, que destacava per l'activitat desenvolupada per un dels seus mestres durant un període semblant o paral·lel a la singladura de l'escola socialista de Lluçmajor, Don Rufino Carpena Montesinos (des del 1909 al 1916).

L'escola, que seria anomenada dels socialistes, es caracteritzava perquè no impartia cap ensenyament religiós ni polític. Era una escola neutra, basada, com diria Monserrat, en les coses demostrables. No per no ser religiosa, va deixar de donar una formació moral, ètica i social als

alumnes.

La creació d'aquesta escola, suposaria una infraestructura personal, que es va limitar a la presència de Joan Monserrat, com a únic professor durant els sis anys de la seva existència, i que el portarien a estudiar, per període de dos anys, diverses assignatures de magisteri, a l'Escola Normal, per tal de millorar el mètode i la preparació pedagògica en general. Era, doncs, un home sense titulació pedagògica, cosa que no li importaria reconèixer i que anirà solventant amb dosis de molta imaginació, lectura i dedicació. No debades podem observar com característiques de l'escola, tocs progressistes, encara no de moda en la majoria de centres. Estam parlant, per exemple, de la utilització de llibres del mètode cíclic de Poreel (la graduació de l'ensenyament per cursos), l'ensenyament neutre, l'higienisme dins del centre, l'ocupació del temps de lleure, el foment de la

imaginació i el pensament abstracte, a través dels llibres de Calleja, i la utilització dels recursos més propers (els seus contactes amb Carpena, professor de l'Escola Nacional de Lluçmajor). És doncs, una escola molt en comunió amb les idees institucionistes del moment. També s'ha de destacar, des de llavors, i fins al 1915 inclòs, la participació dels nins de l'escola socialista en els actes que se celebraven el primer de maig. D'això són testimonis les cròniques que passada aquesta data publicava El Obrero Balear en números especials, contant el que s'havia esdevingut en totes les viles de Mallorca i de Menorca.

Les escoles laiques tenien gran aflluència en aquells moments a França, on els conservadors s'encarregaven de difondre les seves mancances i de desprestigi-les, igual com passava aquí, perquè també serien els conservadors de les illes, qui davant qualsevol mostra de vulnerabilitat l'exposaven als mitjans de comunicació. L'escola de Joan Monserrat no va ser manco, i fou acusada pels conservadors del moment, encapçalats per Mulet i després per Mossèn Alcover, qui l'acusaren de ferrerista, antisocial, antipatriòtica tot dient que ensenyava els infants a odiar els seus pares. Idees poc certes i exagerades, davant la neutralitat de l'ensenyament d'aquesta escola, mal anomenada dels socialistes.

Però la dels socialistes de Lluçmajor no era l'única escola laica de l'illa en aquests moments; a Sòller n'apareix una altra. Aquesta informació la tenim gràcies a les crítiques que hom pot llegir a la premsa d'aleshores. En aquesta ocasió era una escola republicana. És evident, doncs, que era una idea que no havia fet més que començar i donar-se a conèixer per Mallorca. ♦

46

MÉGANE

BERLINA & CLASSIC

RENAULT

No hi ha
d'altre
cotxe més
segur en la
seua categoria

BARTOMEU JAUME NADAL, S.A.

Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 i 66 00 41

Testimonis documentals de la nostra història

Sebastià Cardell i Tomàs
Bartomeu Font i Obrador

(XXIV) Pedreny de Son Mulet per l'obra de l'Església parroquial

Corrien temps difícils. Les obres de la nova fàbrica de l'església parroquial projectades amb tant d'entusiasme un quart de segle anterior pel rector don Toni Evinent, havien sofert una desacceleració per causes polítiques i econòmiques i es dubtava sobre la seguretat dels seus fonaments. L'any 1801 sorgí una qüestió de gran importància com era la dels materials i pedreny per assegurar-se una nova pedrera a Son Mulet que després de la de Galdent aportà el marès més considerable i de qualitat.

Donam a conèixer un document referit al pedreny de Son Mulet i a la nova pedrera al costat de la de mestre Pere Ballester, a la part de les cases de la possessió, i els pactes que s'establiren entre el doctor Miquel Barceló, obrer de l'església i regidor municipal, considerat com el més benemèrit promotor de l'obra i els trencadors habituals d'aquelles pedreres, per tal d'assegurar-se el tall continuat i necessari per a dur a bon terme les obres.

Sia publich y notori com vuy als 23 Agost de 1801.

Nosaltres lo Dr. Miquel Barceló Obrer de la obra de la Iglesia y Regidor actual de la present Vila, de consentiment de los dames obrers, y Regidors de una part, y Antoni Thomas, Juan Cardell, Pere Ant. Roig, y Miquel..... trencadors de Pedre de part altre, Sabent, y atanent que al present en la pedrera de Son Mulet nos pot fer pedreny per la obra per estar totas las plases acabades, y haverse de hobar plase nove, y ser esta molt costosa á causa de las maleses, pedres, terra, y forts que se enquantren al comensament de la plase, havem acordad obrir una plase nove per dita obre Veynat del tall de Mestre Pere Ballester á la part de las Casas de Son Mulet la qual ja esta señada, y te onse pases de llarch y set de ample, ab los pactas, y condicions sigüents:

Primerament es pacte que la obre nos ha de donar per ajuda de obrir dita plase, á nosaltres dits trencadors quinze lliuras moneda de Mallorca.

Mes es pacte que dita pedrera ha de quedar per comp-ta de la Obre, y no podem fer pedreñy per persona alguna

sens expres consentiment de los Obrers de dita obre.

Mes es pacte que la obre ha de rebre tot el pedreñy que ferem en dita pedrera essent rebedor, y lo havem de fer de la calidad que necesitera dita obre, y fins estiga acabade dita plase nos lo ha de pagar dita obre á raho de 10 lliuras per viatge, y no podem Nosaltres, ni la obre aumentar, ni devellar el preu fins estiga acabade dita plase essent bo el pedreñy.

Mes es pacte, y mos obligam los Sobre dits trencadors á fer el pedreñy per dita obre el temps que el necesitará, y esta no podrá enviar á fer pedreñy á dit lloch sens expres consentiment de nosaltres Sobre dits trencadors.

Mes es pacte que luego de haver rabut la Obre el pedreñy que tindrem fet en dit lloch nos ha de pagar en diner efectiu la partide de son valor, y mos obligam enar á dit lloch totas las vegades que la obre enviara carros á dita pedrera per aportar el pedreñy heurem fet á dita plase, essent qualsevol de nosaltres en la present Vila.

Ultimament es pacte que tots los Sobre dits mos obligam á pagar tots los dañys, y perjuis que se ocasionarán de no observar los pactas antecedents. Y volem que la present Scriptura tingue tanta force com si fos autentica y de ma de Notari, y per no saber escriurer ningun de los Sobre dits trencadors firma per ells, y de orde Jaume Compay.

AMLL.SM ♦

47

FONTANERIA LLUCMAJOR S.L.

Instal·ladora Autoritzada núm. 375

**Instal·lacions sanitàries - Calefacció
Piscines - Aire condicionat**

*Amb calefacció i aigua
calenta sanitària*

*Si teniu qualque problema
cridau-nos.*

Estam al vostre servei

C/. Ciutat, 14 - Tels.: 66 00 53 - 989/17 05 70
Llucmajor

DOLÇ I SALAT

**FRUITS SECS • CONGELATS
POLLASTRES A L'AST**

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

PERRUQUERIA

Finà

C/. d'Es Vall, 49 Tel. 66 11 58

CLÀSSICS • NOVETATS • IMPORTACIÓ

Teixits Llevant

Atenció Especial als Lluçmajorers

Plaça Barcelona, 2 (zona Es Forti)
Tel.: 45 70 78 • PALMA

CULTURA

La cuina tradicional

Antònia A. Bonet

Carxofes

- Com podria explicar com s'arregla una carxofa? Una cosa aparentment tan senzilla i que, mal fet, pot ser insuportable a l'hora de realitzar qualsevol recepta. L'aprofitable és únicament la part de la base. Arrabassarem les fulles tenint esment de conservar-ne la part blanca i carnosa, les rentarem i, per evitar l'oxidació, les submergirem dins aigua acidulada d'un raig de llimona. Si les carxofes no són ben tendres i desproveïdes de les fulles fibroses, millor serà prescindir-ne i esperar una altra ocasió per menjar-ne.

D'altra banda, si disposam de carxofes (groses o petites, és igual; el que és important és que siguin tendres i fresques), desconfiïu d'aquelles carxofes que en agafar-les piquen perquè a dins seran peludes i no seran menjadores.

Si les carxofes blanques són delicioses, les morades encara ho són més; malauradament aquestes darreres són escasses i de temporada curta.

Gaudirem d'una de les millors verdures que admeten infinitat de preparacions, entre les quals he escollit les següents:

Carxofes i ous de quart-d'hora

4 carxofes senceres, preparades com es descriu més amunt, es fregeixen dins oli d'oliva; es trenca un ou dins cada carxofa frita, s'empolsa de sal i es fa cuallar uns minuts dins el forn ben calent. En treure-les, s'adornen amb una trinxa de cuixot curat, passat per la paella.

Carxofes arrebossades

Es preparen i netegen les carxofes com en la recepta anterior. S'escullen carxofes petites i se xapen en dos trosos. Es bullen tres minuts i es treuen de l'aigua. Passades en primer lloc per farina, després per ou batut i finalment per galeta picada, es fregeixen dins d'abundant oli d'oliva. Es presenten a la taula dins una plata coberta per un tovalló, empolsades de sal i adornades amb mitges llimones.

Carxofes i cap-roig

A un cap-roig, pescat el mateix dia, se li separa el cap i les aletes, que serviran per fer un bon brou.

El tronc i la coa el dividirem en dos per llarg, deixant l'espina a una de les meitats. Dins una paella (ben gran perquè hi càpiguen junts peix i carxofes) fregirem el cap-roig amb la sal necessària i prèviament enfarinat, més vuit carxofes petites i senceres (2 dl. d'oli d'oliva són suficients).

Menjat quan encara crema és el que convé més, sense oblidar unes copes de cava fresquíssim. ♦

48

C/. GRUP ESCOLAR, 68
LLUCMAJOR
TEL.: 971 12 10 81

Gimnàs a Punt

ACTIVITATS PER A TOTA LA FAMÍLIA

JAZZ

AERÒBIC

STEPS

AERÒBIC INFANTIL

GIMNÀSTICA ARTÍSTICA

TAEKWON-DO

HAPKIDO

MANTENIMENT

SAUNA

SOLÀRIUM

MASSATGES

SALA DE MUSCULACIÓ AMB
LA MÉS MODERNA MAQUINÀRIA

700 M² D' AMPLES I COMFORTABLES
INSTAL·LACIONS AL SEU SERVEI

De cap a cap d'any

Andreu Ramis/Antoni Ginard

Maig

Pel maig la terra està en saba. Maduren les cireres i comencen els albercoacs a finals de mes. Convé estanyar o llevar els rebordalls dels arbres fruiters perquè no prenguin la saba als fruits. També es bon temps per empeltar garrofers, albercoquers i figueres. El fruit de l'ametller comença a estar avançat, ja sabeu que per l'Ascensió (31 de maig), ni ametlla ni ametlló. A més, aquest era un dia molt assenyalat, hom diu que ni els aucells duen busques al niu.

Convé fermar els sementers a la vinya, continua sent bon temps per llaurar vinyes (final d'abril-principis de maig) i esportar-les o llevar el pàmpol per tal que els raïms prenguin amb més força.

Pel maig, a segar vaig. Aquesta dita fa referència, sobretot, a la sega de les faveres i de l'ordi i la civada. L'ordi no vol veure el juny. El blat se sega un poc més envant, però, recordau que si plou els deu primers dies de maig, quan el blat està en flor, no va bé; tuda el gra que en aquest moment es congria i hi ha moltes caïres buides.

Durant aquest mes també preparaven per batre; feien la pols a les eres, la qual cosa consistia a llaurar l'era amb una arada de llaurer faves, seguidament batien la terra amb un carretó amb una post darrera i feien la pols, tot això per tal de preparar l'era per batre les faves a principis de juny.

Si sembràreu pèsols a la seca, segurament serà hora d'arrabassar-los.

Als llocs d'aigua, sembràreu "sorgo", blat de les índies, mongetes i melons. Podeu trasplantar moniatos i co-

llir patates, raves i pastanages. No oblideu regar de tant en tant. Si heu de mudar el planter de pebres, s'ha de mudar de dia vint-i-cinc de maig endavant. A la seca, el dia de la Creu (3 de maig) és un bon dia per sembrar melons i síndries.

Si plou, creixen les herbes de les pastures, hi ha molt de menjar i el bestiar floc de valent. Amb l'arribada de la calor, tonen les ovelles; les han de tondre amb lluna vella, si volen que la llana no s'arni. Si voleu llana per fer un matalàs o per filar, l'heu de rentar amb lluna vella, amb lleixiu de cendra de clovella d'ametlla, amb aigua tèbia

per no escaldar-la.

Per evitar que les bèsties estassin grosses en temps de feina, durant el mes de maig, procuraven manar-les al cavall o al gorà.

La mosca de maig atabuixa de granat el bestiar i sobretot els bous. Les mosques empenyen de manera persistent el bestiar de llana, especialment després de la tosa.

Les saons de maig són bones per a les abelles i la mel que s'extreu aquest mes és la millor de tot l'any.

Pel mes de maig totes les herbes tenen habilitats curatives. Floreixen els rosers. Les fulles de flor (els pè-

tals) de roser són bones per rentar els ulls. Al jardí, podeu trasplantar roses místiques, sols coronats, clavellers de moro i alfabetugeres, a les quals convé posar-hi closques de caragol amb la boca cap amunt dins el cossols, per conservar la humitat. És el temps de collir violes, geranis, roses, margalides, sabates del Bon Jesús, flor de bo-latxa, vaumes pensamenteres i *xiringuillo*.

Les serps de maig no tenen verí; diuen que el deixen damunt una pedra plana. Per això, les posaven vives dins una botella d'oli, la deixaven a la serena i l'oli servia per curar ferides.

L'aigua de pluja de maig és la millor per cuinar les faves. Però, si fa mal temps, pot anar malament la cria de la perdiu; especialment si fa llamps, perquè la perdiu s'aixeca i les perdus petites es banyen. Entre el 5 i el 15 de maig, a devers la Marina de Lluçmajor, neixen les primeres perdus, mentre que a la Serra són una mica més tardanes.

El dia de la Creu (3 de maig) es feia la benedicció de l'anyada i de tots els sembrats, la qual cosa era una cerimònia molt important dins la pagesia. Durant aquest mes també comença el cicle de les fires de primavera. El primer diumenge ja tenim la de Sineu on podeu anar a dentar falç als trinxeters i a comprar picarols per a les ovelles.

Dia 15 és la festa de Sant Isidre Llaurador, patró dels conradores; dia 17 se celebra la festa de Sant Pasqual Bailó, a qui invoquen per ben dormir i no tenir mals somnis. Dia 22 és Santa Rita, patrona dels impossibles.

En general, el maig té fama de bo, però pot tenir molt males obres. Les oliveres treuen borra i de borra de maig no me n'empatx. ♦

49

CARNISSERIA □ XARCUTERIA

ZANOQUERA
GARCIA

Plaça Espanya, 62 • Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)

Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)

Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

Carrer Major, 77 • Tel. 66 20 17 • LLUCMAJOR

Sa penya d'es falcó

- De tots és sabut que "la primavera, la sang altera", i cada quatre primaveres encara s'altera més. I si no, mirau com ha canviat (i això anirà a més, fins a l'estiu) el comportament dels polítics. Uns per veure si milloraran la nota; d'altres per intentar treure l'aprovat i uns altres per no perdre el "suficient rascot" que tenien.

En general són uns mesos en els quals sembla que cada dia és Nadal o Pasqua, en què tothom, amics i no tan amics, se saluden i es feliciten les festes. Deim en general, perquè també es donen casos en què l'alteració sanguínia és tal que es posen molt nerviosos i pixen fora de test.

- Aquest és el cas del senyor Rabasco, el comportament del qual no canvia, en tot cas s'accentua aquella alteració de què parlàvem abans. Recordem un plenari televisat no fa gaire... Idò bé, en aquest plenari poguérem (per desgràcia dels telespectadors) veure i sentir les barrabasades del regidor d'ASI. Quina gràcia que té a tergiversar allò de "jo he dit" i "tu has dit". Semblava aquell joe infantil del "per aquí m'han demanat" i "per aquí m'han contestat". Antoni Garcies, va fer referència a la redacció del pla urbanístic en què es va confondre el "macizo de Ronda" amb el MASSIS DE RANDA i el portaveu socialista va afegir que aquí no és Andalusia.

Rabasco, que no entén res de res, ni ho vol entendre, va aprofitar aquest aclariment per tractar el regidor socialista de xenòfob, racista, maleducat... I el senyoríssim batle, Gaspar Oliver, va afegir: "Sr. Garcies, si l'han ofès, s'aguanti!"

Diuen que cada poble té el govern que es mereix. No és vera. Lluçmajor no es mereix un mal aprenent de políquetxo demagog i insultador com en Rabasco ni un batle que li riu les gràcies (aquesta anècdota és més seriosa que no sembla) com ho fa en Gaspar. Bé fa de no tornar-se a presentar, perquè no el votàrem.

- Un grup de joves de Lluçmajor, preocupats per la manca d'un lloc on poder reunir-se (només tenen el camp d'esports, sa placeta d'es Pins i una porxada d'una finca de

pisos de plaça -!-) decidiren fer una recollida de firmes que donassin suport a la sol·licitud davant les autoritats actuals i/o properes. Aina Llompart, en representació d'aquest grup, va adreçar-se al Centre d'Informació Juvenil en espera que li donassin la informació que necessitava. N'Aina va dur molta mala sort perquè va topar amb la regidora de cultura (amb la més minúscula de les lletres possibles) la qual, a més de prohibir que se li informàs del que demanava, sota l'acusació de "voltros ho polititzau tot!", li donà una repassada que no li va quedar més remei que sortir amb la cua entre les cames i arregar-se-les com pogué.

- Quan el PSOE i el PSM crearen el CIJ i feren una inscripció de totes les entitats del poble no ho feren perquè servís com a arma de control polític pel cacié, o escolà del cacié de torn, sinó perquè tots els joves de Lluçmajor poguessin gaudir de les informacions que els atenyien. Pareix que allò que nasqué amb una finalitat concreta té, per als governants actuals del PP-ASI, una finalitat ben diferent (tu sí, perquè ets dels nostros, tu no, perquè no ho ets). Remarcam que són els polítics que actuen d'aquesta manera perquè el personal del Centre actua de forma correcta en tot moment.

- "Voltros ho polititzau tot!"

Qui va POLITITZAR la pujada a Gràcia? Que va ser el senyor Rector?

Un lloc que fins ara havia estat de tots, va ser pres per les tropes del PP, convidant a paella com a preinici d'una campanya partidista pagada amb els doblers de tots.

Diuen que els que tenen doblers no són els que en guanyen sinó els que no en gasten. N'hi ha que, el refrany, l'entenen així: "Els que tenen doblers són els que, en guanyin o no, els que gasten són els dels altres".

- La creença que cada nin i nina té un "Àngel de la Guarda" que vetlla per la seva integritat, de vegades es manifesta de tal manera que, si no fóssim al final del segle XX, podríem parlar gairebé de miracle.

Al Camp municipal d'Esports, una de les barreres que separen la zona del futbol amb la de les piscines, sortí de lloc i caigué damunt un nin petit que passava. La barrera actuà com una llosa que hauria esclafat l'infant si no hagués estat per la vorera, més alta, que va aturar l'impacte dels ferros.

Estam segurs que això no tornarà a passar, però creim que els serveis de manteniment de l'Ajuntament deuen tenir certa responsabilitat que coses com aquestes no puguin ocórrer. ♦

50

COSMETICA

PERFUMERIA

REGALS

ROBA INTERIOR

*Infants, home i dona
Cursos de Brodats Artesans*

C/. Major, 101 - Tel. 12 01 34 - Lluçmajor

Esports

Resultats de futbol (C.D. Espanya)

M.Rubí

Fotos: Joan Quintana

Preferent

La Victòria, 2 - Espanya, 2
Espanya, 0 - Ferrioler, 0
Peguera, 0 - Espanya, 2
Espanya, 4 - Port de Sóller, 2
Penya Arraval, 1 - Espanya, 6

Juvenils

Xilvar, 1 - Espanya, 1
Espanya, 2 - Sta. Maria, 0
Sineu, 0 - Espanya, 3

Cadets 1a Copa Federació

Espanya, 2 - S.Pere, 3
Espanya, 0 - Cide, 6
Ramon Llull, 5 - Espanya, 1

Cadets 2a

Espanya, 1 - Olímpic, 5

Infantils 1a

Espanya, 4 - Badia, 0
Pollença, 3 - Espanya, 1
Binissalem, 1 - Espanya, 2

Infantils 2a

Espanya, 1 - Escolar, 6
Barracar, 5 - Espanya, 0

Alevins 1a

S. Pere, 2 - Espanya, 0
Espanya, 0 - La Salle, 5
Es Coll, 6 - Espanya, 0

Alevins 2a

Espanya, 2 - Son Servera, 0

Futbol 8 Copa Federació

Espanya, 1 - Xilvar, 1
Lloseta, 3 - Espanya, 0
Pobler, 3 - Espanya, 0

Futbol 7 Campionat de Mallorca

Espanya, 3 - Badia, 4
Olímpic, 2 - Espanya, 2
Espanya, 2 - Peguera, 6

Fèmines

Serverines, 1 - Espanya, 1 ♦

51

PLAÇA 18 serigrafia

C/ SON JULIÀ, SOLAR A-65
POLÍGON INDUSTRIAL SON NOGUERA
07620 - LLUCMAJOR - MALLORCA
TELÈFON 66 04 22
FAX 66 19 22

C.D. Espanya Ate. Benjamins - (Futbol 7)

Bernat Fullana Puigserver, Ramon Cañellas Grimalt, Josep Castell Aulet, Tomàs Solano Llamas, Xavier Simarro Bermejo, Gabriel Montiel Pascual, Rafel Salvà González, Artur Tugores Saiz, Sebastià Grimalt Bonet, Pere Ramon Alejandro, Eric Jareño Cifuentes, Pere Maya Alejandro, Miquel Martorell Sanna. Entrenador: Jaume Manresa Duran i Salvador Cladera.

52

C.D. Espanya Benjamins - (Futbol 8)

Miquel Tomàs Sallens, Tomeu Villalba Oliver, Jaume Cànovas Alvarado, Aitor Montero Santos, Tomeu Salvà Tomàs, Joan Salvà Amer, Tomeu Garcies Tur, Josep Maria Simó Sans, Francesc Roig López, Guillem Aulet Garau, Joan Garau Alvarez, Francesc López Hernández. Entrenador: Miquel Cànovas Cardell. ♦

Joventut Lluçmajor Sub-22

Guillem Oliver
Foto: C. Julià

Entrenats per Joan Oliver els jugadors del Lluçmajor en la Categoria de Sub-22 compten amb l'ajuda del preparador físic Toni Server i com a delegada n'Aina Quetglas. Ells són: Pep García, Pere Mayol, Julià Salas, Enric Salas, Guillem Cladera, Pere Joan Noguera, Llorenç Pinya jugant amb Pere Nadal i Joan Nadal que no són a la foto, més en Francesc Vidal i n'Andrés López, dos juvenils que reforcen l'equip en algunes ocasions.

La Sub-22 (abans anomenada sub-23) és una categoria que quasi mai ha trobat ben bé el seu lloc dins del bàsquet balear, senzillament perquè s'han d'agrupar equips de molt diferents possibilitats; així hi ha clubs que el seu equip principal és de II, com el Gesa-Aleúdia, el Ciutat d'Inca o El Sant Josep, que mantenen aquesta categoria amb un equip molt fort, semi-professional, en canvi d'altres com Lluçmajor, que encara que estiguin a un lloc d'impàs abans de la primera autonòmica, no és el mateix, sí que ho és com a cantera del primer equip, però és que el primer equip és molt més fort.

Sia com sia, els de Lluçmajor, que han jugat al grup A, malgrat que de principi no fos el gust de l'entrenador, perquè hi havia equips molt superiors, de nou han quedat 5è i estan jugant per la permanència. Des d'un principi de la lliga varen jugar molt bé i sols els tres darrers partits tingueren derrotes importants; ara no han perdut cap partit i estan demostrant un gran equilibri i harmonia en el joc.

Cinc d'ells fa ja anys que juguen conjuntats, pràcticament des d'infants, els demés s'hi han anat afegint des de cadets i han agafat un ritme molt fort. Són uns jugadors que es cuiden molt, fan els entrenaments, dimarts, dijous i

divendres, tal com cal i estan preparats físicament amb molta de cura.

Que l'afició que duen aquests joves jugadors i les seves ganes de lluita els continuï acompanyant com fins ara.

Enhorabona i endavant! ♦

53

Boutique

Atenció especial als llucmajorers

C/. Impremta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

Mac Chione

Muebles de Campo
Lluçmajor

Lamparas Antiguitats

Ronda de Migjorn, 210
Telefono 971 661 652

der Meckel

Mudanzas Alemana ↔ Mallorca

Telefono 971 12 12 11

Entrevista: Antoni Oliver i Garau

Avui parlem amb en Toni Oliver i Garau, un dels columbòfils llucmajorers que més feina ha fet i fa pel nostre Club. Des dels anys vuitanta ha ocupat càrrecs de responsabilitat i, cosa important, s'ha responsabilitzat d'aquelles feines que li han estat encomanades. Avui és el tresorer, però tots recordem que fou ell el que l'any 1986 ens va embruscar a tots amb el Primer Trofeu Ciutat de Lluçmajor de Columbofilia que fou una realitat el 28 de març d'aquell any, amb el suport econòmic del Consell Insular i de l'Ajuntament de Lluçmajor i de les moltes passes que, en Toni, com a president i d'altres socis, donaren per organitzar-ho.

Però avui no parlarem de l'èxit organitzatiu i esportiu que fou aquell primer Trofeu, ni de les fites que com a president (1985-1986), president de curses (1982-1984), tresorer (1991-1999) o secretari (1989-1991) ha marcat dins el Club, ni de les tres vegades que va ser el guanyador del Trofeu de la Regularitat "Baró de Vidal" els anys 1981, 1983 i 1984.

Ens interessa parlar, ara, de coloms i de coloms que amb una temporada de curses són capaços de fer un caramull de quilòmetres més que els altres i emportar-se a casa l'anella d'or. I d'això, en Toni en sap un poc, unpoc molt, ja que per quatre vegades se l'ha enduïta.

Quin és el secret per guanyar l'anella d'or?

Els dos primers trofeus "As Palomas" 1984 i 1985 foren sense cap tipus de plantejament. Eren les temporades en que el meu colomer estava de vena i els coloms venien de per tot. Per molt dura que fos l'amollada i adverses les condicions atmosfèriques, si hi havia coloms a Lluçmajor, un d'ells era meu i això feia que a les darreres curses dins el colomer hi hagués unes quantes d'aus amb molts de quilòmetres baix de les ales.

Ara, a les dues darreres temporades, sí que hi ha un plantejament i unes regles per aconseguir que un dels meus coloms sigui el campió de l'anella d'or.

Quin és el plantejament?

Comença ben prest, a les primeres Eivisses, observant quins són els coloms que arriben amb més bones condi-

cions de l'amollada i que es recuperen més ràpidament.

Una vegada seleccionats, són engabiats a velocitat i els cronometrats que s'han recuperat físicament de l'esforç són tornats a engabiar a velocitat i així successivament.

Quan duen tres o quatre penínsules, de velocitats o mig fons, són preparats per fer un fons o gran fons determinat i els que són cronometrats, difícilment seran superats per un altre.

Quines regles segueixes?

La primera és l'observació, el saber quins són els coloms que han de passar a formar part del primer equip que serà engabiat a la primera cursa de velocitat que es durà a terme a la temporada columbòfila. El que importa no és que siguin capdavanters, el que interessa és que arribin tranquils, descansats, que els sobrin les forces i que per dura que hagi estat l'amollada ràpidament es recuperin.

La segona és, d'entre els primers, seleccionar aquelles aus que tenen un sentit de la territorialitat més despert, les que tenen un lloc determinat dins el colomer i el defensen davant les intrusions. M'agrada aquell colom o coloma que sempre està a un mateix lloc i que no l'abandona davant una intrusió, són aquells que té piquen a la mà o l'hi peguen cops d'ala sense fugir.

La següent és donar-los feina, una amollada darrera l'altra, en sis setmanes sortir-ne quatre. No mirar prim ni retgirar-se davant les pèrdues.

Però no té sentit seguir aquestes re-

gles si la salut i l'estat físic de les aus no és el millor. Per això s'ha de cuidar molt l'alimentació i les mesures sanitàries preventives.

Quina alimentació tenen els teus coloms?

En aquests darrers anys els estic donant mescla "esport" que es troba a la majoria de comerços del ram. Mir que sigui la més neta i variada possible i en el moment de les curses l'enriqueixo amb lleguminoses, favó i xitxeros, amb un percentatge del 25%.

Sense deixar de banda que és a l'estiu, en el moment de la muda i el descans, quan els coloms han de tenir l'aportació necessària d'ordi i pipes que necessiten per poder formar el seu plomatge.

Com a complement reben Vitaminal de la casa Natural i copinyeta durant tot l'any.

I de mesures sanitàries, què?

L'aigua clara i neta de la xarxa d'aigua del poble. I de forma periòdica tractaments preventius per evitar els paràsits interns i les malalties infeccioses.

A més de les vacunes obligatòries.

Com els prepares per a les amollades de fons i gran fons?

M'agrada que vagin aparellats i tinguin ous o un colomí d'uns pocs dies, però aquesta postura és difícil degut a què han sortit de forma repetida del colomer. És aquest el motiu pel qual m'interessa pels coloms amb un bon instint de territorialitat. Un exemple és la famella roja que a la temporada passada va guanyar l'anella d'or, de tota la tempo-

rada no va anar aparellada però tenia el seu lloc dins el colomer i sempre hi era, el defensava davant les intrusions i nel va perdre en tot el temps.

Altres vegades s'aparellen, llavors fren el seu company, el deixo d'engabiari i el resultat és una gratificació més a la tornada.

Tot això du feina, s'ha de tancar els llocs que ocupen els coloms viatgers per evitar bregues a la tornada i quan van aparellats, de vegades convé tenir separat el seu company per evitar que prengui un nou company entre el dia de l'engabiada i el de l'amollada.

Però per aconseguir aquests resultats és necessari disposar de coloms, la sang té molta importància.

Què ens podries dir quina és la procedència de les teves ans?

Està molt lligada en els meus inicis.

Els primers coloms foren regals dels socis del Club que habitaven a Can Piu, d'entre ells record un d'en Joan Agullo i altres del mateix Joan Garí "Joan Piu", a més d'uns quants que me va arrambar en Llorenç Pons, en "Llorenç Cornet", el meu cosí.

Era l'any 1974 i fou a la temporada següent, les curses de l'any 1975, quan me vaig estrenar.

Amb aquells coloms vaig fer les primeres parelles i vaig començar a anellar els primers colomins. Més endavant vaig reforçar el quadre reproductor amb anglesos d'en Piu (Somolousqui-Catris), amb uns morenets d'en Miquel Puig "es Barralet" (encara tenc present l'amollada de Villanueva de la Serena, a la temporada 1981, tres dies de brusquina i vent de davant, el colom va arribar el tercer dia i fins el dijous no va poder pujar al seu niu. Era el 57.050 del 78 una femella moreneta regalada p'en Miquel Puig "Barralet". Aquest animal fou un dels meus puntals dins del quadre reproductor. ("He tengut quatre o cinc coloms que destacar dins la dècada dels anys vuitanta però cap com la moreneta"), els "Ulisses" d'en Toni Coll (el pardo de Villanueva), els coloms d'en Xim Janer i els "Dorden" de la parella nº1 de Can "Castor-Osorio".

És a finals de la dècada dels anys 1980 i principis dels anys 1990 quan vaig anar introduint altres animals que no me donaren els resultats que esperava i que me feren perdre un poc la línia que havia seguit fins a les hores.

A l'actualitat intent retrobar el camí. Cerc refer el quadre reproductor amb coloms viatjats a casa i seleccionant molt els elements que vull introduir d'altres colomers.

I ara parlem un poc del passat. Quins foren els teus inicis dintre de l'esport columbòfil?

Aquesta afició la vaig agafar acci-

dentalment. En els anys setanta habitava en el Bar de Can Piu, al carrer Orient cantonada carrer de Gràcia, on el món dels coloms era present a tothora. I sentint parlar d'aquests animals que venien d'Eivissa i la Península me vaig anar introduint-hi.

El fet que un colom que havia guanyat a un sorteg d'un repartiment de trofeus, al qual vaig anar convidat p'en Joan Garí "Joan Piu", me fugí d'una au-celleria, fou l'espurna que l'encengué.

Quins records tens d'aquell primer any?

En aquella temporada, tenia el colomer a Bennoc, vaig començar amb vint coloms i vaig acabar en vuit, havent engabiada a Eivissa, Alacant, Oriola, Jijona, Xinxilla, Tijola, Màlaga i Valdepenyes.

A la primera Eivissa els vaig dur a tots i a les altres els vaig anar repartint.

De Valdepenyes vaig cronometrar un colom, fent tercer de neòfits de Balears, era un pardo, fill del pardo anglès d'en Piu, i record que de colomí fou agafada i indultat per l'agafador perquè era molt amic d'en Piu.

A més del tres trofeus "Baró de Vidal" quines altres fites esportives recordes amb més afalagadura?

A nivell general:

Un Primer de la Classificació de Seguretat Colom d'Argent Jaume Maimó i Alumsa.

Cinc Primers de la Classificació de Designats "Trofeu Bernat Castell" i "Trofeu Fruites el Molí".

Quatre anelles d'or "As palomas" dos 1984-1985 i dos anelles d'or 1997-1998.

Dues vegades segon de la Classificació General de Regularitat.

Dues vegades segon de la Classificació de Designats.

Medalla i diploma a l'Olimpíada de Toquio de l'any 1981 amb la famella rossa nº55.488 de l'any 1978.

Quin ambient hi havia al Club?

En els anys setanta hi havia molt més ambient, els vespres ens reuníem, normalment més d'una vintena de socis, al Bar Esport "Cas Borrico" on hi havia el local social i el lloc "d'enjaule", per parlar de coloms i del món que els envoltava.

Es duen a terme més activitats de forma conjunta i la majoria de socis hi participaven. Record les curses de velocitat dins l'Illa per equips...

Socialment es vivia més la columbòfilia que a l'actualitat. Avui es viu més individualment que llavors.

I ara passem a parlar de com es troba la Columbòfilia a l'actualitat, a les portes del segle XXI. Quina és la teva opinió?

S'ha millorat molt quant a les condicions en que viatgen els nostres atletes cap al punt d'amollada, els conteni-

dors són un gran avanç.

Però esportivament ens resulta difícil millorar les fites dels anys setanta i principis dels vuitanta. Record l'any 1970 en que en Xim i Pep Castell feren primer i segon respectivament de l'amollada de Màlaga i l'any 1974 quan en vengueren devuit de Màlaga. En aquells anys es va cronometrar de Mèrida, Sevilla i Portugal "Lagos (Pons) Lisboa (Llull)".

Per a mi, dos són els mals, la massificació i el temor a les amollades de gran fons.

El primer és de caràcter personal, i cada un hi ha de posar remei a casa, sense deixar de banda el que pot fer la federació potenciant les curses de coloms viatjats.

L'altre solució és a nivell de Federació, Grup i Clubs. Manca una reestructuració on a la temporada de curses estiguin presents dues o tres amollades de més de set-cents quilòmetres (Puerto Llano-610 quilòmetres- com a gran fons no té sentit). Això que ara pareix una utopia, fou realitat a les temporades de curses de finals dels anys setanta i principis dels vuitanta. La situació Geogràfica és i era la mateixa, i les condicions atmosfèriques són molt semblants. Seguidament seria necessari que aquestes curses fossin una part important dins les proves que els clubs elegixen per fer la seva temporada de curses. "Tots recordam la solta de Don Benito on els pocs coloms que hi havia eren quasi tots els del nostre Club".

I entre les amollades de gran fons hi hauríem de col·locar Lisboa encara que fos un pic cada dos anys. És una assignatura pendent pels amants dels coloms de llarga distància.

I esportivament, què opines del nostre Club?

Aquests darrers anys seran molt difícils de millorar, no tots els clubs mallorquins compten amb unes primeríssimes figures com en Llorenç Tomàs i Sastre, Campió absolut l'any 1997, Julià Monserrat i Rafal, Campió absolut l'any..., i en Joan Janer i Andreu, Campió absolut l'any 1998, o amb uns especialistes del gran fons com són en Joan i en Bernat Bonet (tots recordarem per molts d'anys la famella cendrosa del 98 que amb un temps d'onze hores i mitja va recórrer el mateix dia els vuit-cens cinquanta quilòmetres que separen Badajoz de Lluçmajor). Però a això hem d'afegir que aquests no estan sols, darrera hi ha la resta que els va ben aprop i els empeny de valent, són en Llorenç Socías, els germans Sebastià i Jaume Ballester, en Francisco Rosselló, en Bartomeu Barceló, en Jaume Server, en Xim Janer, en Llorenç i en Jeroni Tomàs, en Jaume Amengual, na Victòria...

Crec que el nostre club entrarà en el segle XXI seguint el seu moment daurat.

Gràcies Toni

Classificacions de les Curses de Velocitat, Fons i Gran Fons de la Temporada 1999

Classificació General de les curses d'Eivissa

- 1.- Jaume Server
- 2.- Joan Janer
- 3.- Bartomeu Barceló
- 4.- Bernat Bonet
- 5.- Antoni Oliver

**Velocitat:
Calpe 06/03/99**

- 1.- Francisco Rosselló
- 2.- Julià Monserrat
- 3.- Victòria Forster
- 4.- Julià Monserrat
- 5.- Bernat Bonet

Calpe 15/03/99

- 1.- Julià Monserrat
- 2.- Bernat Bonet
- 3.- Francisco Rosselló
- 4.- Joan Janer
- 5.- Victòria Forster

Calpe 27/03/99

- 1.- Jaume Server
- 2.- Llorenç Socias
- 3.- Jaume Server
- 4.- Bartomeu Barceló
- 5.- Jaume Server

Calpe 10/04/99

- 1.- Llorenç Tomàs i Sastre
- 2.- Jeroni Tomàs
- 3.- Victòria Forster

- 4.- Julià Monserrat
- 5.- Llorenç Socias

**Mig Fons:
Oriola 20/03/99**

- 1.- Llorenç Tomàs i Sastre
- 2.- Jaume Server
- 3.- Bernat Bonet
- 4.- Julià Monserrat
- 5.- Julià Monserrat

Oriola 03/04/99

- 1.- Joan Janer
- 2.- Llorenç Tomàs i Sastre
- 3.- Llorenç Socias
- 4.- Llorenç Socias
- 5.- Bartomeu Barceló

Lorca 17/04/99

- 1.- Julià Monserrat
- 2.- Joan Janer
- 3.- Llorenç Tomàs i Sastre
- 4.- Antoni Oliver
- 5.- Jaume Server

Totán 24/04/99

- 1.- Victoria Forster

- 2.- Joan Janer
- 3.- Llorenç Tomàs i Sastre
- 4.- Llorenç Socias
- 5.- Jaume Amengual

**Fons
Almeria 01/04/99**

- 1.- Germans Ballester
- 2.- Joaquín Janer
- 3.- Bernat Bonet
- 4.- Llorenç Socias
- 5.- Llorenç Socias

Baza 03/04/99

- 1.- Jaume Amengual
- 2.- Joan Janer
- 3.- Julià Monserrat
- 4.- Bernat Bonet
- 5.- Joan Janer

**Grans Fons
Puerto Llano 23/04/99**

- 1.- Julià Monserrat
- 2.- Joan Jaume
- 3.- Joan Janer
- 4.- Jaume Server
- 5.- Germans Ballester ♦

ANTÒNIA ISERN

major

net

Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

**CENTRE OPTIC
EXPOLENT**

C/. Sant Cristòfol, 30
Tel. 44 13 74
S'ARENAL

Entre noltros

Dades estretes del registre oficial
del Jutjat de Lluçmajor.

Naixements

- Gabriel Tomàs Torres, fill de Miquel i Francisca, nasqué el 13-3-99.
- Ainhoa Ibarrondo Gomila, filla d'Àngel Miquel i Margalida nasqué el 25-3-99.
- Chris Rafael Richter, fill de Rüdiger i Norina, nasqué el 18-10-98.
- Alejandro Rubio Soler, fill de Víctor Manuel i Angela, nasqué el 28-3-99.
- Maria Ferretjans Solivellas, filla de Joan Antoni i Maria Antònia, nasqué el 29-3-99.
- Francisca Salvà Puigserver, filla de Joan i Práxedes, nasqué el 1-4-99.
- Maria Antònia Matas Barceló, filla de Jaume i Jerònima, nasqué el 31-1-99.
- Antònia Bonín Fiol, filla de Josep i Antònia, nasqué el 31-3-99.

Matrimonis

No hi ha nous matrimonis inscrits oficialment a la data d'avui 27-4-99.

Defuncions

- Gabriel Panisa Batle, morí el 20-3-99 als 54 anys.
- Francisca Ana Vidal Mesquida, morí el 27-3-99 als 84 anys.
- Josep Beltrán Romero, morí el 30-3-99 als 62 anys.
- Joan Ferrer Adrover, morí el 3-4-99 als 80 anys.
- Margalida Panisa Rado, morí el 3-4-99 als 89 anys.
- Maria Costa Escandell, morí el 1-4-99 als 75 anys.
- Josep Martí Burguera, morí el 8-4-99 als 76 anys.
- Andreu Julià Julià, morí el 11-4-99 als 87 anys.
- Pedro Rigo Manresa, morí el 15-4-99 als 90 anys.
- Aleksandra Davidovic, morí el 13-4-99 als 42 anys.
- Barbara Luise Mertens, morí el 18-4-99 als 80 anys.
- Maria Mudoy Sanmartín, morí el 20-4-99 als 89 anys.
- Eulàlia Terrasa Vicens, morí el 21-4-99 als 89 anys.
- Aina Maria Salvà Roca, morí el 21-4-99 als 87 anys.
- Margalida Tomàs Vidal, morí el 22-4-99 als 87 anys.
- Jeroni Ferrer Ferrer, morí el 23-4-99 als 57 anys.
- José Luis González, morí el 8-4-99 als 24 anys. ♦

PERRUQUERIA PUIGSERVER

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 64 05 14 (Lluçmajor)

ASSEGURANCES

Agència Lluçmajor

Ramon Nicolau S.L.

(Peugeot)

ZURICH

C/. Marina, 104 • Tel.: 971 66 05 21 (Lluçmajor)

Funeraria

Mare de Déu de Lluç S.L.

A. SASTRE

C/ Revolta, 11.

Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

Amb la finalitat de poder prestar els serveis funeraris sense necessitat que la família s'hagui de molestar per ser ben atesa, tant a Palma com a Lluçmajor, posam a la vostra disposició el telèfon de servei permanent: 971 62 01 46, i a Lluçmajor vos atindrà personalment el nostre representant, al C/. Ciutat, 127-1r, Tel.: 971 66 18 62

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62

(Lluçmajor)

Sopa de lletres

Llorenç Mascaró

10 pobles de Mallorca

S A D H O L C E I S O B P R
E E N O B P L T O P I J L A
B I L S I L H N A N R E H T
D A N L E G A D I A G L A Z
H M S S E O Q S R O T A X C
A R N E J C S D B E C F Y O
S O R T P A N I U N I O A X
C M N O L A F E A J G L A T
I A L E L E A R S A D V R U
S O M L P E F E L A N I T X
I F M B U A T F U C G O E I
A O N L L O S E T A H S P A
E I R I U T N O M A T L U O
C J V F A Z L G Y O A X M V

No! No són les grues del polígon industrial de son Noguera. A son Noguera només n'hi ha una. Aquestes, són les grues del Centre Geriàtric de son Antelm. Al gran complex turístic-hoteler n'hi ha vuit.

Devia ser profeta, en Maties Garcies (PSM) quan, fa cosa de deu anys, ja va predir en què es convertiria la declaració d'interès social d'aquella finca, i fou l'únic que s'oposà a la malifeta. ♦

Solució del mes passat

- Corriol
- Xivitona
- Fuel
- Tiruril·lo
- Cama-roja
- Batallaire
- Avisador ♦

Col·lecció Primavera i Estiu '99

Gran assortit de roba, xandalls i esportives

Pl. Espanya, 39 - Telf. 12 10 00 - 07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

REPARACIONES EN GENERAL DE AUTOMÓVILES, MOTOCULTORES, MOTOSIERRAS, MOTOBOMBAS, CORTACESPED, ETC....

TALLER AUTORIZADO

PEDRO NOGUERA
ENSEÑAT

Calle Ripoll, 30 - Tel. y Fax: 971 66 22 13 - 07620 Lluçmajor (Mallorca)

CENTRE D'ESPECIALITATS MÈDIQUES

Medicina General (Igualatori)

Pediatría

Cardiologia i Aparell Respiratori

Aparell Digestiu

Anàlisis Clíniques

Cirurgia General

Cirurgia Vascular

Neurocirurgia

Nutrició i Dietètica

Dermatologia

A.T.S. (Infermeria)

LLUCMAJOR

HORARI:
de les 9'00 h.
a les 21'00 h.

IMEQBA
CAN PLANAS

Clínica Dental

Ortodòncia

Maxilo Facial

Psiquiatria

Psicologia

Traumatologia i Cirurgia Ortopèdica

Ortopèdia

Rehabilitació i Fisioteràpia

Oftalmologia

R.X. Radiologia ...

Podologia

Centre Auditiu

ASSEGURANCES: AXA - ADESLAS - AGRUPACIÓ MUTUA - ASISA - IMECO CAJA SALUD
MEDIFIATC - GROUPAMA - NOVOMEDIC - ONCE - PREVIASA - SANITAS - VITALICI
L'ALIANÇA - WINTERTHUR - ASEPEYO - LESTRELLA - ALLIANZ-RAS - MUTUA D'ACCIDENTS:
FIMAC - FREMAP - LA BOREAL

Plaça d'Espanya, 56 - Tel.: 971 12 00 64 - Fax: 971 120 426

Ens unim

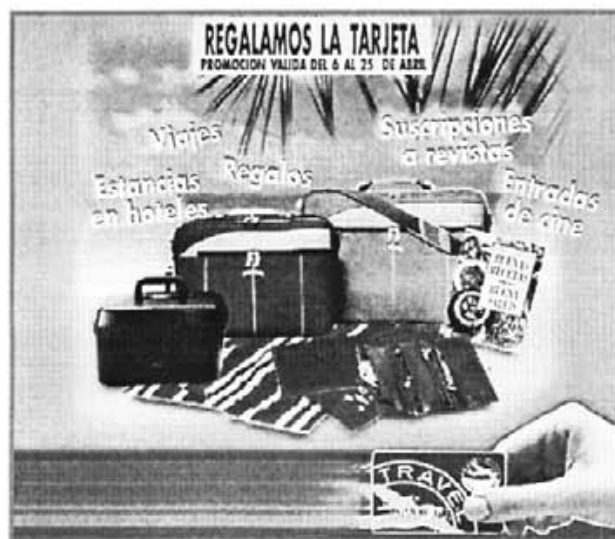
SYP e CONSUM

per ser millors

A SYP CONSUM

COMPRAR

ÉS GUANYAR

C/. Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

SEAT

**Rubí Automóviles
Llucmajor, S.L.**

Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

NUEVO SEAT TOLEDO. NACIDO PARA SEDUCIR

AUTO - ELECTRIC
Barceló
S.L.

AlliedSignal
AUTOMOTIVE
Bendix®

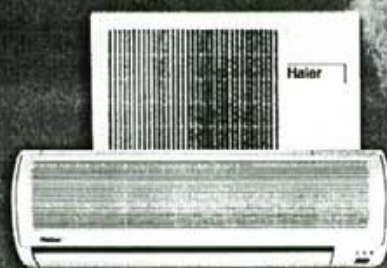
Ronda Ponent, 27 - Tel. 66 01 70

VENTAJAS Haier®

El único Aire Acondicionado con Sistema

- 3 años de garantía
- Estética vanguardista
- Mínimo nivel de ruido
- Óptima relación precio/calidad
- Alta eficiencia energética

Haier®

AIRE ACONDICIONADO

*Aire Condicionat
per a la seva casa
o xalet*